

Onze Vogels

54e jaargang no.4, april 1993

maandblad van de nederlandse bond van vogelliefhebbers

De

se

Hypothymis azurea
Hypothymis azurea
Hypothymis azurea
Hypothymis azurea
een fraaie Monarch
Hypothymis azurea
Hypothymis azurea
Hypothymis azurea
Hypothymis azurea
Hypothymis azurea
Hypothymis azurea

Tekst: Cees van Berkel
Foto's: Cees Scholtz/Engelgeer
en Jan Blasman.

se/

De

De azuurblauwe zwartnek monarch, een fraai gekleurde vliegenvanger, komt in 19 rassen voor in India, Zuid-China, Zuidoost-Azië en op de kleine Soendaeilanden en de Philippijnen. Ze zijn ongeveer 17 cm groot en hun habitat zijn de altijd groene bossen, de in cultuurgebrachte gebieden, onder anderen koffieplantages en houtcultures, maar soms ook wel de vrij uitgestrekte bamboebossen. Zoals gezegd, fraai en fel gekleurde vogels maar dat zijn feitelijk alle tot de onderfamilie Monarchinae behorende vliegenvangers.

Het mannetje van de hoofdfiguur in dit artikel heeft een overwegend helderblauwe kleur met een kleine zwarte plek op het achterhoofd of in de nek, alsook een zwarte band op de scheiding keel en borst. Het popje lijkt wel wat op het mannetje maar mist de zwarte veerveldjes en is op de bovenzijde grauwbrown van kleur. Het zijn specifieke boomvogels, nog meer dan andere vliegenvangers. Vanaf hun hoge zitplaats observeren ze de omgeving en vanaf die plaats starten ze ook hun vluchten achter de insecten aan; vaak bestaan die vluchten uit behendige lusvormige

loopings. Naast vliegende insecten waaronder zelfs ook vlinders en motten, nemen ze ook kleine kevers en torretjes op die ze even behendig van tak en blad grissen. Maar niet alleen vliëgend wordt er gefouageerd, ze doen dat ook wel op de grond tussen laag dicht struikgewas en kreupelhout. Als de prooi wat aan de flinke kant is, een grote mot, vlinder of ander insect, brengt hij die onder een van zijn poten, houdt hem met die poot vast en trekt hem uit elkaar om de buit tenslotte in kleinere porties te verorberen. Ze leven vaak samen met andere zangvogelsoorten en zijn

bijzonder levendig en actief. Het geluid wat ze voortbrengen is niet bepaald klinkvol. Hun contactroep is een rustig uitgevoerd twiet, twiet, twiet en het alarmgeluid wat ze laten horen doet sterk aan gesis denken. In de vork van een tak bouwen ze van voornamelijk grasstengels en mos, een keurig komvormig nest waarvan de nestholte zelf wordt gestoffeerd met zachte groene grassprietjes. Het geheel wordt met spinrag vastgemaakt. Het komt overigens ook voor dat er een nest wordt gemaakt op wat lager niveau, in een struik of grote bamboepool. Vooral het vrouwtje is erg

2

3

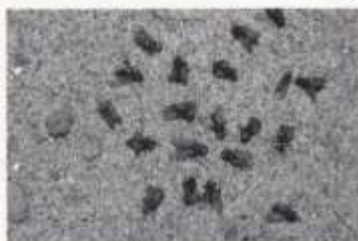
bij de nestbouw betrokken. Zij neemt duidelijk het voortouw en hij volgt haar nauwlettend, hetgeen betekent dat hij geen snavel uitsteekt. Een legsel bestaat uit 3 tot 4 eitjes die variabel van schaalkleur kunnen zijn, mede ook afhankelijk van het ras. Het popje bebroedt die eieren zelf en zij doet daar ongeveer 12 dagen over. Als de jongen eenmaal zijn geboren, kent ook de man in het totale spel van de voortplanting zijn verantwoordelijkheid en verzorgt hij samen met het vrouwtje op een voorbeeldige manier de jongen. Ze worden gevoed met uitsluitend insecten, maar dat heeft u al wel begrepen. Het zal u niet verbazen als vogels als deze Azuurblauwe monarch, dienen te worden gehuisvest in ruime en goed beplante volières waarbij dan wel moet worden opgemerkt dat er daaraan ook een binnenruimte grenst waar tijdens koude en vochtige perioden de temperatuur beheersbaar is. Bovendien moeten we bij het onderbrengen in een volièr er wel zeker van zijn dat ze al gewend zijn aan het voedsel wat men denkt te geven. Als basisvoedsel verstrekken we een goed insectenvoer zoals Aleckwa of Claus, waardoor we de ene keer een hardgekookt ei mengen, de andere keer heel fijne stukjes runderhart en voor de verandering een volgende keer wat fijnge-

4

5

6

prakte rauwe tahoe. Meer varianten zijn overigens wel denkbaar. Daarnaast moet er voor voldoende levend voedsel worden gezorgd en dat kan bestaan uit meelwormen, krekels, buffalowormpjes, pinky's, vliegen, moten, enzovoorts. Er is hedentendage een grote variatie aan levend voedsel in de handel, maar het is ook aan te bevelen om op gezette tijden naar buiten te gaan om zelf het een en ander te vangen dat later dan weer in de volièr kan worden losgelaten. Zie de foto's en bijbehorende teksten. Zoals gezegd, de vogels dienen wel gewend te raken aan al dat 'vervangende' voedsel en dat vraagt extra tijd en aandacht.

Onderschriften:

1) Insecten vangen met een schepnet door over de toppen van de grassen en wilde planten te bewegen. Zo'n net heeft aan de bovenzijde een middellijn van ongeveer 45 cm, loopt taps toe en is totaal 70 cm diep. In de andere hand een kistje met 6 glazen potten die om de 10 minuten worden gevuld met alles wat aan spinnen, vliegen, krekels, bladluizen, wasmotje, langpootmuggen, rupsen enzovoorts is gevangen.

2) Kleine vlinder

3) Veldkrekels

Zw/w 4) Indien men de vogels heeft gehuisvest in een open volièr, kan men het beste een bak daarin plaatsen zoals de foto laat zien. Aan de bovenkant van de bak een gat dat met een deksel kan worden gedicht. Door dit gat kan de inhoud van een glazen pot worden gelost. Aan de zijkant is een opening van 5x7 cm waar doorheen de vogels die bak kunnen binnenkomen om zich te goed te doen aan het rijkelijk aanwezige voedsel. De bak zelf is 40 cm lang, 22 cm breed en 25 cm hoog.

Zw/w 5) Een flinke voorraad zelf gevangen kleine vliegjes.

Zw/w 6) Krulvliegen

voedsel

De

Kolibries

Kolibries behoren ongetwijfeld tot de mooiste en bijzonderste vogels op onze aarde.

Mooi, vanwege de metaalachtige weerschijn van het verenkleed en de dikwijls ingewikkelde versieringen van dit verenkleed, zoals lange staartpluimen, kragen en kuiven en bijzonder vanwege hun gespecialiseerde manier van vliegen. In tegenstelling tot andere vogels draait de kolibrie namelijk, bij elke vleugelslag, met een korte elipsvormige beweging, de vleugels. Een ander bijzonder aspect van het vliegen van kolibries is, dat ze hun vleugels stijver en meer uitgespreid houden dan andere vogels. De naam 'natuurlijke helikopters', die door één van de grootste experts op het gebied van kolibries, Fernando Ortey, aan de kolibries is gegeven, geeft deze gespecialiseerde manier van vliegen dan ook zeer goed weer.

Kenmerken:

Het verenkleed van het lichaam van kolibries is meestal glanzend groen of blauw en de onderkant van de vleugels kastanjebruin. Het grootste deel van de glanzende veren bevindt zich op keel en kruin. De glanzende veren veranderen, afhankelijk van de lichtval, steeds van kleur. Schitterende tinten van rood, roze, paars, blauw, geel en groen zijn dan, meestal maar vanuit één gezichtspunt, waar te nemen. Doordat de veren steeds veranderen van kleur is het voor onderzoekers erg moeilijk om de verschillende soorten te onderscheiden. Herkenning van kolibrie-soorten vindt dan ook veelal plaats via snavelvorm, staartvorm, en eventueel aanwezig kragen en kuiven. Bij sommige soorten is de onderkant van de staartveren brons of paars glanzend, terwijl bij andere soorten de veren witte punten, strepen of vlekken bezitten. Afhankelijk van de soort kan de staart allerlei vormen hebben. Vaak heeft de staart de vorm van één brede waaier, ook kan het een stompe vork of een lange schaarvorm zijn. Het grootste deel

van de zichtbare vleugel bestaat bij de kolibries uit de verlengde grote slagpennen. De kop van de kolibrie is in verhouding tot de rest van het lichaam groot. Toch valt dit bij de meeste soorten niet op door de relatief grote afmetingen van vleugels en staart. Kolibries zijn over het algemeen klein, snel en uitzonderlijk actief. De grootste soort, de reuzenkolibrie meet iets meer dan 20 cm, terwijl de kleinste, de bijenkolibrie, niet veel groter is dan 4 cm. Bij de meerderheid van de soorten bedraagt de lengte van het lichaam niet meer dan 5 cm, terwijl het gewicht ongeveer 5 à 7 gram (!) bedraagt. De snavel van de kolibrie is lang en fijn. Een aantal soorten heeft een licht naar onderen gebogen snavel, andere soorten een licht naar boven gebogen snavel. De lengte van de snavel kan, afhankelijk van de soort, variëren van ongeveer 2 cm tot ruim 10 cm. De verschillende snavelvormen duiden op aanpassing aan verschillende bloemen als voedselbron. Kolibries spelen een bijzonder belangrijke rol bij de bestuiving van planten en dragen zodoende in hoge mate bij tot het in stand houden van verschillende plantensoorten. Bij het zoeken naar nectar raken ze namelijk met de kopveren de stuifmeeldraden

aan en dragen zodoende de pollen van bloem naar bloem. Kolibries hebben een lange en dunne tong die tot voorbij de snavelpunt kan worden uitgestoken. De tong heeft omgerolde zijkanten, die een soort van dubbele buis vormen, waarin de nectar wordt opgezogen.

Soorten en voorkomen:

Er bestaan maar liefst zo'n 320 soorten kolibries, die verspreid over de landen in Noord-, Midden- en Zuid-Amerika voorkomen. U zult begrijpen dat het ondoenlijk is om 320 verschillende soorten kolibries in één artikel te behandelen. Daarbij gebiedt de eerlijkheid me nog te vertellen, dat ik kolibries nimmer in hun natuurlijke omgeving heb mogen aanschouwen. Mijn kennis beperkt zich slechts tot datgene wat ik uit de literatuur heb opgetekend en gezien heb op videofilms over kolibries. Natuurlijk heb ik ze al meerdere malen in levende lijve mogen aanschouwen.

So zijn ze bijvoorbeeld te zien in het 'Noorder Dierenpark' in Emmen en onlangs nog op 'Vogel '92 en de COM-tentoonstelling 1993 in Breda'. Ik spreek echter de hoop uit, dat dit artikel toch (nog) voldoende interessante gegevens bevat, dat het u als geïnteresseerde lezer zal boeien.

Ter verduidelijking heb ik een kaart getekend met daarop de gebieden, waar de in dit artikel behandelde kolibries, voorkomen. Daarnaast zijn in de tekst cijfers opgenomen, die corresponderen met de cijfers op de kaart, zodat het voor u direct duidelijk wordt, waar de betreffende soort voorkomt. Veel kolibries zijn bosbewoners, maar ze kunnen in allerlei biotopen, van het open land tot op grote hoogten in bergstreken voorkomen. In sommige streken leiden ze een zwervend bestaan of zijn ze onderhevig aan seizoensbewegingen om zodoende voordeel te trekken uit de bloeiseizoenen van verschillende

planten. Veel kolibrie-soorten zijn trekvogels. De soorten die hiertoe behoren trekken veelal naar Noord-Amerika om daar te nestelen in de zuidelijke delen van Canada of Alaska. Kolibrie-soorten uit de tropische en subtropische bergstreken zijn daartegen vaak zeer plaatselijk verspreid. In de Verenigde Staten komen kolibries bijna overal voor. Zo komen ze voor in het hooggebergte, in de jungle, in bossen, op vlaktes en zelfs in de woestijn. Kolibries zijn vrijwel nergens bang voor omdat ze nauwelijks vijanden hebben. De meeste soorten kennen ook ten aanzien van de mens geen angst. Zomerhuisbewoners bij de grote meren, in de buurt van Georgië (1), maken van dit gedrag gebruik door de daar voorkomende kolibrie, het Robijnkeeltje, uit de bossen te lokken met speciaal opgehangen flessen waarin rood suikerwater zit. Het suikerwater wordt in een rode kleur aangeboden omdat gebleken is dat het robijnkeeltje voor deze kleur een duidelijke voorkeur heeft. Het robijnkeel-

je is de enige kolibrie-soort, die ten oosten van de Mississippi voorkomt. Trouwens over het robijnkeeltje valt nog iets zeer bijzonders te vertellen want, ondanks dat kolibries doorgaans geen lange afstandtrekkers zijn, presteert het robijnkeeltje het om met een topsnelheid van 50 km/u de

Als u daarbij bedenkt dat 'De Golf van Mexico' toch al gauw een lengte heeft van ruim 1000 km en kolibries, vanwege hun hoge energieverbruik, om de 15 à 20 minuten moeten eten dan zal u duidelijk worden met wat voor raadsels dit vogeltje de deskundigen weet op te zadelen. Van de kolibries is de Reuzenkolibrie (*Patagona gigas*)

uit de Andes (5) de grootste. De reuzenkolibrie meet iets meer dan 20 cm, waarbij opgemerkt moet worden dat meer dan de helft hiervan staart is. De reuzenkolibrie is dus ongeveer zo groot als een merel, alleen wel veel slanker. Voeden doet de reuzenkolibrie zich met de nectar van de Agane. De Agane is een plant met veel kelken en dus veel nectar.

Eén van de kleinste kolibries, de Bijenkolibrie (*Mellisuga helenae*) uit Cuba (9), is niet groter dan 5 cm. Daarbij meet het lichaam ongeveer 2,5 cm en wordt de rest van z'n lengte gevuld door de snavel en de staart. De allerkleinste kolibrie vinden we echter hoog in het Andes gebergte in Ecuador (5), Zuid-Amerika. Het is de Estella-kolibrie die niet groter is dan 4 cm. In z'n algemeenheid geldt voor kolibries, hoe kleiner de soort des te sneller de vleugelslag. Bij de reuzenkolibrie ligt deze snelheid zo rond de 8-10 slagen per seconde, terwijl bij kleine kolibries de frequentie stijgt tot ongeveer 80-85 slagen per seconde. In de Verenigde Staten ligt de 'kolibrie-hoofdstad' bij uitstek, de 'Mile Hi Ranch'. De 'Mile Hi Ranch' ligt in de

Ramsey Canyon op ongeveer 16 km afstand van de grens met Mexico (8). Op deze plaats worden regelmatig 16 of meer trekkende kolibriesoorten aangetroffen. Van de soorten die hier voorkomen is het Zwartkeeltje veruit de luidruchtigste en de Rivoli kolibrie één van de fraaiste en grootste. Andere soorten die rond 'Mile Hi Ranch' voorkomen zijn o.a. de Violetkruinamazillie, de Breedstaartkolibrie en de Blauwkeelbergjuweel. Van de Blauwkeelbergjuweel schijnt een bioloog ooit eens gezegd te hebben, dat deze roofvogels durft aan te vallen. Een ander kolibrie-paradijs vinden we in Costa Rica (4), nabij de vulkaan de Paos. In dit gebied, waar het vrij veel regent, komen o.a. de Langsnavelzonzoeker, de Groene-violetkolibrie, de Cerisekolibrie, de Violette sabelvleugelkolibrie, de Heremietkolibrie, de Smaragdkolibrie met z'n kenmerkende gaffelstaart en z'n gewicht van 2,5 gram, en de zeer kleurrijke Tzacati-amazilla voor. Na de regen, als de zon doorbreekt, komen deze kolibriesoorten te voorschijn om nectar te zuigen uit o.a. Bananebloemen en Heliconia bloemen. Andere planten die

door de kolibries bezocht worden zijn de Lobelia laxiflora, een plant met licht oranje bloemen, de Hamelia patens, een struikachtige plant met oranjeroede buisbloemen en de Inga brenessi, een boom die lichtgele bloemen draagt. Eén van de zeldzaamste kolibries is de Zwaardkolibrie, die voorkomt in Ecuador (5), Zuid-Amerika en z'n biotoop (=natuurlijk omgeving) heeft in Quenca. Een andere kolibriesoort die voorkomt in Ecuador (5) is de Gouldviolettoorkolibrie. Deze soort heeft z'n biotoop in de bossen rondom de evenaar en bouwt daar ook z'n nest. De Gouldviolettoorkolibrie voedt zich o.a. met nectar uit de Puyabloem. Ook de schitterende Victoriasylfe met z'n zeer mooie en lange staart is een bewoner van Ecuador. Op de Nederlandse Antillen is de kolibrie eveneens vertegenwoordigd. Zo vinden we bijvoorbeeld de Rode kolibrie op Bonaire (7) en de Groene kolibrie, ook wel "blenci" genoemd, op Curacao (6).

Huisvesting:

Het houden van kolibries stelt bijzondere (hoge) eisen aan de huisvesting. Zoals reeds eerder beschreven komen ze uit Noord-, Midden- en Zuid-Amerika. Het natte en koude klimaat in ons land is dus zeker niet ideaal voor hun. De voliëre zal hier dan ook op aangepast moeten worden. Concreet betekent dit dat ze gehuisvest dienen te zijn in een verblijf met een temperatuur van 18°C tot 22°C. Daarbij vragen kolibries een ruim verblijf, dat per paar vogels, een lengte dient te hebben van 3 tot 4 meter, een breedte van 1 meter en een hoogte van 2 tot 3 meter. De temperatuur dient zoveel mogelijk constant te zijn, hetgeen het beste te verwezenlijken is door te kiezen voor een verwarmingssysteem met thermostaat. Als verlichting kan gebruik gemaakt worden van TL-buizen, die per dag ongeveer 12 tot 14 uur moeten branden. De luchtvochtigheid in het verblijf dient te liggen tussen de 60 en 70%. Verder dienen in het verblijf planten (bij voor-

keur bloemdragend) en bloemen geplaatst te worden. Kies voor planten met fel gekleurde bloemen. Kolibries blijken namelijk een sterke voorkeur te hebben voor felle kleuren. Onderzoekers maken, bij het zoeken naar kolibries, van dit gegeven gebruik door vooral daar te zoeken waar zich fel gekleurde bloemen bevinden. Als zitstokje kunnen het beste "levende" dunne takjes worden aangeboden, die echter gemakkelijk vervangen moeten kunnen worden. Kolibries houden van baden, reden waarom we in het verblijf platte ondiepe schalen met water dienen neer te zetten. Als bodembedekking kan gebruik gemaakt worden van kattenbakstrooisel. Uit bovenstaande zal u duidelijk geworden zijn, dat vooral vitrines en plantenkassen ideale onderkomens zijn om kolibries in te houden.

Aanschaf:

Met betrekking tot de aanschaf van kolibries zou ik het volgende willen opmerken. Verdiep u, alvorens u overgaat tot de aanschaf van kolibries, in de vraag: Hoe houd ik kolibries? Vooral wanneer u nog helemaal geen

ervaring heeft en nog nooit suikervogels en of nectarvogels heeft gehouden is de kans op mislukkingen niet te onderschatten. Mocht u overwegen om kolibries aan te schaffen dan kunt u naar mijn mening het beste informatie inwinnen bij de Speciaalclub voor liefhebbers van insecten- en vruchtenetende vogels. Binnen deze speciaalclub van de N.B.v.V., die zo'n 500 leden telt, is de kennis aanwezig om u te begeleiden en te helpen bij de eventuele aanschaf van kolibries.

Karakter van de vogel:

Kolibries zijn over het algemeen vrij agressief en leven veelal op zich zelf, dit ondanks hun nietige verschijningsvorm. Dit "karaktertrekje" wordt veroorzaakt doordat kolibries een zogenaamd voedingsterritorium bezitten. Dat wil zeggen dat ze een bepaald gebied "bezitten" waarbinnen ze hun voedsel zoeken en waarin geen indringers worden geduld. Gebeurt dit wel dan wordt het voedingsterritorium op agressieve wijze verdedigd. De Amazilie-kolibrie, die voorkomt in Costa Rica (4), blijkt dit territoriumgedrag in extreme mate te bezitten.

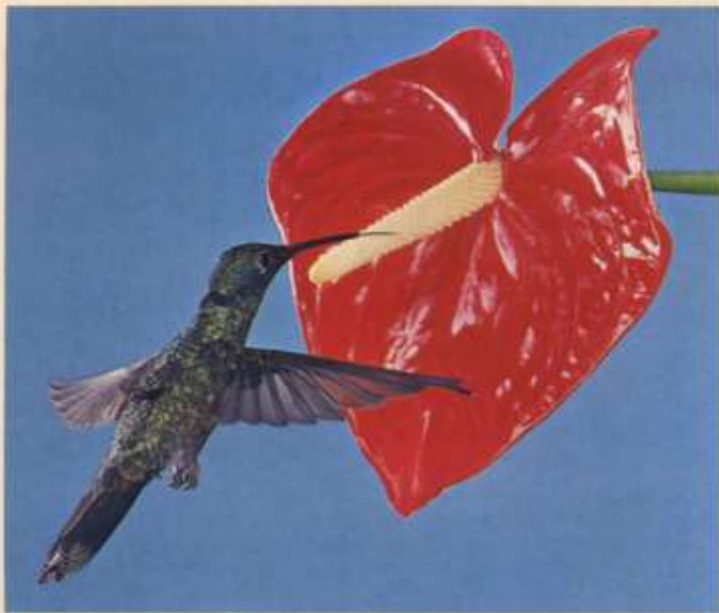
Woorden als angst en vrees komen in het woordenboek van de kolibrie niet voor. Het zal u duidelijk zijn dat het karakter van deze vogels van grote invloed zal zijn op de huisvesting in gevangenschap.

Het broedproces:

In het broedproces vervult het popje vrijwel al het werk. Ongetwijfeld heeft het karakter van de vogels hier mee te maken. Immers, zoals reeds eerder opgemerkt, leefden ze op zich zelf! In de paartijd baltsen de mannetjes met weinig spectaculaire bewegingen voor het popje. Toch is het baltsen van de vogels schitterend om te zien door de glanzende kleuren van het verenkleed van het mannetje en de dikwijls mooie en ingewikkelde versieringen van dit verenkleed, zoals bijvoorbeeld de reeds eerder genoemde kuiven, kragen en staartpluimen. Zoals gezegd zorgt het vrouwtje voor vrijwel alle werk, zij bouwt het nest, bebroedt de eieren en zorgt voor de jongen. Voor het bouwen van het nest gebruikt het popje fijne materialen zoals vruchtpluis, mos, haartjes, fijne vezeltjes en korstmoss wat tesamen bijeengehouden wordt door spinnewebben. Nesten van kolibries behoren tot de wonderen van de natuur. Zo heeft men eens een nest uitgeplozen en berekend dat de draden spinrag uit één nest aan elkaar geknoopt reiken van Alaska tot 't puntje van Zuid Amerika en weer terug. Sommige nesten zijn mooi glad en komvormig en bevestigd op een tak, andere zijn overkoepeld en sommige zijn hangend of in hangplanten gebouwd. De Heremietkolibrie bouwt haar nestje bijvoorbeeld hangend aan 't eind van een dun palmbiad terwijl het robinkeeltje haar nest op twijgen bouwt. Heel vaak wordt tijdens het broeden het nest doorgebouwd. Een deskundige op het gebied van kolibries, de heer J.Baxter, ontdekte tijdens één van z'n onderzoeken dat een popje twee nesten tegelijkertijd verzorgde. Terwijl ze in het ene broedde vloog ze ongeveer om de 20 minuten naar 't andere nest

Kolibries

Kolibries behoren ongetwijfeld tot de mooiste en bijzonderste vogels op onze aarde.

om daar jongen in te voeren. Vrijwel alle kolibrie-soorten leggen 2 twee witte stompe elipsvormige eieren ter grootte van een erwt, die in verhouding tot het lichaam erg groot zijn. De eitjes worden ongeveer 14 dagen bebroed. De jongen worden naakt geboren. Het popje voedt de jongen door haar snavel in de keel van de jongen te steken en voedsel op te braken. Wanneer je als liefhebber een dergelijk tafereel waarneemt lopen de rillingen over je rug. Bij het voeden van de jongen door de pop heb je namelijk het idee, dat de snavel er wel aan de onderkant moet uitkomen. Het popje voedt de jongen in de vlucht. Per uur worden de jongen zo'n 4 à 5 keer gevoed. Al naar gelang het aanbod aan voedsel vliegen de jongen tussen de 2e en de 4e week uit en

kunnen vrijwel meteen vliegen. De jongen beginnen dan ook al zeer vroeg met "vlieg oefeningen" in het nest. Jonge kolibries lijken vrijwel altijd op het popje. Dicht bij huis, in de tropische vlindertuin van het Noorder Dierenpark in Emmen, is het in 1990 gelukt, om als eerste plaats ter wereld, kolibries van de soort *Amazilia amazilia* te kweken. De jongen van deze soort bleken bij de geboorte een gewicht te hebben van 0,4 gram. Gemiddeld bleken ze ongeveer 1 gram in de vier dagen in gewicht toe te nemen. De voeding van de jongen bestond uit nectar, kleine insecten en jonge spinnetjes. Doordat de bloemen in de vlinderkas onvoldoende nectar aan de vogels boden werd tevens een soort van "kunstnectar" verstrekt. De heer G.M.Essenbergh memoreert in

zijn artikel over kolibries ('Onze Vogels' 45e jaargang no.9 1984) aan een (duits) fokverslag van de **Phaethornis ruber ruber**, een zeer agressieve kolibriesoort. Deze kolibrie-soort bouwde in gevangenschap op een hoogte van 2 meter in een *Dracanea draco*, aan een bestaand spinneweb een nest van fijn hondehaar, plantevezels, fijne wortels, varendeelen, boompluis e.d. In het nest worden twee jongen geboren, waarvan er één in leven bleef. Het jong werd grootgebracht met zeer veel insecten en fruitvliegjes (vliegende).

Voeding:

Als het licht is moeten kolibries in hun natuurlijke omgeving om de 10-15 minuten eten. De voeding bestaat daarbij overwegend uit nectar en diverse soorten kleine insecten. Ook in gevangenschap zal de voeding van kolibries daarom dienen te bestaan uit nectar, vliegende (fruit)vliegjes, mugjes, kleine spinnetjes en andere kleine insecten. In gevangenschap zal een kunstmatig nagemaakte nectar drank verstrekt dienen te worden, die alle noodzakelijke voedingsstoffen moeten bevatten. Voorbeelden van nectarvoeders, die in de handel verkrijgbaar zijn, zijn: Avinectar, Sucre Vital, Complete nectar dinner en Nectarrokol. Deze voeders dienen als dagvoeding. Voor de avond en vroege ochtend dient een lichte honingoplossing verstrekt te worden. Om de kans op bederf van de dagvoeding zo gering mogelijk te houden moet deze zo rond de middag nogmaals vers gegeven worden. Als levend voer kunnen het beste vliegende fruitvliegjes gegeven worden. De vliegjes dienen beslist te vliegen omdat een kolibrie niet op de grond komt om te eten, trouwens kolibries komen (vrijwel) nooit op de grond. Daarom ook heeft men lange tijd verondersteld dat ze ook nooit op takken zaten. Terugkomend op de fruitvliegjes, deze zijn over het algemeen gemakkelijk te kweken. De tuitjes van de drinkbuisjes waaruit de vogels de nectar moeten

drinken dienen altijd fel van kleur te zijn, bij voorkeur rood of oranje. Kolibries hebben immers een voorkeur voor felle kleuren? Bij overgang van het ene merk nectarvoer naar een andere merk nectarvoer mogen deze nooit door elkaar gemengd worden. Als u van plan bent om van voeding te veranderen dan kunt u dat het beste doen door nectarbuisjes op te hangen met het oude merk en met het nieuwe merk. Door het aantal buisjes met het nieuwe voer geleidelijk (in 7-10 dagen) op te voeren is de kans op eventuele problemen zeer gering. Het om de 10-15 minuten moeten eten geeft al aan dat de kolibrie een bijzondere hoge verbranding heeft. Ter vergelijking het volgende. Als een mens net zo hard zou werken als een kolibrie dan verbrandt ie in één dag meer dan

100.000 calorïen. De bouw van het lichaam alsmede de organen, zoals bijvoorbeeld het hart en de longen, zijn helemaal aangepast aan de verhoogde arbeidsprestatie van de vleugels. Zo maakt het hart een veertigste deel uit van het totale lichaamsgewicht. Daarmee hebben kolibries de grootste hartmassa van alle vogels, en ook de 1000 tot 1200 hartslagen per seconde betekent in de vogelwereld een eenmalige topprestatie. Daarbij hebben kolibries een ademfrequentie, die tot vijf ademhalingen per seconde bedraagt. Dat is bijvoorbeeld het dubbele in vergelijking met zangvogels. 's Nachts kunnen kolibries niet om de 10-15 minuten eten. Kolibries bezitten dan ook het vermogen om tijdens de slaap hun dagelijkse energieverbruik terug te

brengen met 95%. Tijdens de slaap verstijven ze namelijk helemaal, waarbij de stofwisseling en hartslag alsmede de lichaamstemperatuur daalt. Tijdens de slaap stoppen ze de snavel niet in de rugveren maar gaan op een tak zitten met uitstaande lichaamsveren en de snavel onder een hoek naar boven gestoken. Kolibries worden 8-10 jaar oud. Gelet op hun formaat, overtreffen ze daarmee alle warmbloedige dieren. Kolibries worden door de Indianen in Midden-Amerika Zonnestraaltjes of ook wel Vlechten van de morgenster genoemd. Typeringen, die dit artikel niet beter zouden kunnen afsluiten.

Geraadpleegde literatuur:

- Anonymus, Piepklein geluk, Maandblad Onze Vogels, 51e jaargang no.3, 1990.
 Essenberg G.M, Kolibries, Maandblad Onze Vogels, 45e jaargang no.8 en 9, 1984.
 Gezinsgids voor de natuur, The Reader's Digest N.V., Amsterdam.
 Jong de M, Gevederde juweeltje, Maandblad Onze Vogels, 50e jaargang no.6, 1989.
 Kleine Winkler Prins Dieren Encyclopedie, Elsevier-Amsterdam/Brussel, 1979.
 Ormeling F.J. Prof. Dr., De grote Bosatlas, Wolters-Noordhoff Groningen, 1971.
 Robillier Franz, Vögel in aller Welt, Verlag J. Neumann-Neumann, Melsungen. Berlin, Basel, Wien, 1978.
 Stolk A. Prof. Dr., Op reis met de dieren, Meyer Pers bv, Amsterdam, 1979.
 Stolk A. Prof. Dr., Kolibries van Costa Rica, Maandblad Onze Vogels, 49e jaargang no.2, 1988.

A. van Kooten.

KONACORN

Eivoer – Eifutter

"Het Beste Eivoer"

**Samengesteld voer voor het kweken van:
Kanaries, exoten, wildzang, kleine en grote
parkieten**

Konacorn eivoer - puur natuur,
heeft alles - bevat alles. Konacorn
eivoer in 5 en 10 kg voordeel-
verpakking

nieuw! Konacorn papegaaievoer echt iets
speciaals samengesteld uit meer
dan 25 soorten zoals o.a. lijster-
bessen, wortelen, pepers en de
Evita korrel.

attentie! Vraag bij uw voedingsleverancier
eens naar
Konacorn kwaliteits vogelvoerders.

Konacorn de merknaam van

Jaap Koopman Diervoeding B.V.

Industrieweg 23 7761PV - Schoonebeek
Tel.: 05243-2222-2400
Fax: 05243-2800

Onjuiste kweekpartners

Een paar maanden geleden werd ik gebeld met de vraag, of hulp mogelijk was bij het samenstellen van kweekparen bij de kleurkanaries. Uiteraard was die hulp mogelijk en bij de vraagsteller aangekomen bleken alle broedkooien reeds bevolkt te zijn, per kooi twee vogels maar niet in alle gevallen een koppel. De vogels zaten al zo'n drie weken samen in die broedkooien en dan kan er geen sprake meer zijn van de juiste partners op het goede moment bij elkaar zetten maar dan is het eerder, de aan elkaar gewende vogels uit elkaar halen. Bovendien waren het grootste aantal popjes niet voldoende broedrijp, om van de mannen maar niet te spreken. Een niet broedrijpe kanariepop een partner geven en in de broedkooi plaatsen, om dan maar af te wachten wat het zal worden, is fout! Hulp inroepen op het moment, dat ze al geruime tijd samen zitten, is ook niet erg zinvol. Twee vogels van hetzelfde geslacht bij elkaar zetten is natuurlijk ook zinloos. Bovendien bleken er op een paar plaatsen twee vogels met elk de dominant wifactor bij elkaar gezet te zijn en ook dat roept in sommige gevallen vraagtekens op. Twee mannen uit elkaar halen geeft natuurlijk weinig problemen, het wordt anders als er een man en een pop samen zitten die beiden te intensief zijn om aan elkaar te paren en die dan toch na een aantal gewinningsweken uit elkaar moeten. Ik denk dat bepaalde liefhebbers veel meer succes zouden kunnen hebben als ze de onverstandige daden van zichzelf niet op de vogels zouden schuiven, de hand in eigen boezem steken dus! Mislukkingen door verkeerde samenstelling van kweekparen zijn er jaarlijks, het is in dit geval niet de vogel maar de liefhebber die voor de onvermijdelijke mislukking die daarop volgt, verantwoordelijk is.

Resumerend:

Ik werd met 4 fouten tegelijk geconfronteerd, te weten niet broedrijpe popjes in de broedkooi, er was niet gekeken wat bij elkaar paste, de vergissing (of onbekendheid?) betreffende het geslacht van sommige vogels en de dubbel aanwezige dominantwifactor die in deze gevallen beslist niet aan te raden was.

A.van Eck.

Volwassen grote Alexander

De Grote Alexanderparkiet

Tekst: M.Hoogerwaard
Foto's: H.Müller/Walsrode en auteur.

Inleiding

Naast de nominaatvorm komen er 4 ondersoorten voor. Volgens mij worden in Nederland alleen de nominaatvorm, die zuiver groen van kleur is, en één ondersoort gehouden namelijk de *Psittacula eupatria nipalensis*. Deze is meer grijsgroen van kleur, vooral op de mantel. Verder is hij zeker 10 centimeter groter dan de nominaatvorm en is ook de snavel veel zwaarder.

Andere soorten komen volgens mij hier nog niet voor. Voor zover ik weet zijn praktisch alle importen, in het verleden, uit India gekomen. Aangezien de nominaatvorm in het zuiden voorkomt en de *nipalensis* in het noorden, is dit wel te verklaren. Helaas zijn in gevangenschap deze twee soorten nog al eens gekruist, wat natuurlijk erg jammer is. De laatste jaren komen er wat meer vogels uit o.a. China en Vietnam, als hier Grote Alexanders tussen zitten kunnen we misschien ook beschikken over de ondersoort *P.e.siamensis*. Deze is helder groen, niet zo groot als b.v. de *Nipalensis*, heeft meer roodachtige vleugelvelden en is daar duidelijk in te herkennen. De dia's van *Psittacula eupatria siamensis* zijn gemaakt in de dierentuin

van Kanton (Z.O.China). Toen ik de Grote Alexanderparkiet aan wilde schaffen ben ik eerst bij enkele liefhebbers wezen kijken. Maar nergens kon ik met zekerheid soortzuivere vogels kopen. Dus toen maar gaan informeren bij enkele importeurs. Eén van deze mensen had een aantal exemplaren zitten en ik er naar toe. Het bleken allemaal vogels te zijn van de ondersoort *nipalensis*, die in prima conditie waren. Er zaten zowel oudere als jonge vogels bij. Na enig observeren heb ik er toen een stel tweejarige vogels uitgehaald. De man liet al wat van de nekband zien. Hij miste jammer genoeg een nageltje maar kon zijn teen wel goed gebruiken, dat hoefde geen belemmering te zijn.

Beschrijving.

De beschrijving behelst de *Psittacula eupatria nipalensis*. De lengte van de man op driejarige leeftijd bedraagt 71 centimeter en van de pop 69 centimeter. Deze resultaten heb ik gekregen door zelf te meten. Volgens *Parrots of the World* is de nominaatvorm 58 centimeter lang. Het verschil is overduidelijk. Het verenkleed is licht grijsachtig groen, boven op de kop helderder van kleur. Het achterhoofd en de wangen zijn blauwachtig en op de vleugel bevindt zich een grote rode spiegel. De nekband is zwart vanaf de rode snavel en is achter op de kop rose. De staart is groen met gele randen en punt. De pop mist de nektekening en is wat plomper van model, zoals bij vele edelparkieten het geval is. Voor

alle duidelijkheid, de nominaatvorm is bijna net zo groen als de Aziatische halsbandparkiet (*Psittacula krameri manillensis*).

Huisvesting en kweek.

De Grote Alexanderparkieten zijn bij mij gehuisvest in een volière van 4.00 meter lang, 90 centimeter breed en 2.25 meter hoog. Aansluitend een nachthok van 1.25x0.90x2.25 meter, waarin zij 's winters worden opgesloten om eventuele bevriezingen te voorkomen. Bovendien stook ik dan een beetje om de kou eruit te houden en daarnaast had ik met importvogels te maken, die niet zomaar geacclimatiseerd zijn. Het daarop volgende voorjaar werd er een blok in het nachthok gehangen. De vogels waren geheel op kleur en in prima conditie. Vooral de man was 's morgens vroeg al druk in de weer om de pop te imponeren. Het broedblok werd snel geaccepteerd. Het was een zelfgemaakt kistblok van 1.20 meter hoog met een bodemoppervlakte van 35x35 centimeter. Op de bodem lagen houtkrullen en dunne wilgetakken, die na een week helemaal waren stuk geknaagd. Toch lag er pas na drieënhalve week het eerste ei in. Paringen werden in deze tijd volop waargenomen, vooral 's morgensvroeg als het nog maar net licht was. In totaal werden drie eieren gelegd. Na 26 dagen kwam één ei uit, de andere twee eieren bleken onbevruucht. Het jong groeide voorspoedig en werd na veertien dagen geringd met een ring van 8 millimeter. De pop was zeer zorgzaam voor haar jong, ze verliet zelden het nest. Was zij ervan af en zag ze iemand in de buurt komen van de volière, dan vloog zij onmiddellijk het blok in. Na ruim zeven weken vloog het jong uit. Het vliegen ging voor zo'n grote vogel zeer goed. Bij veel andere soorten duurt het vaak een paar dagen voordat de jongen een beetje kunnen vliegen en op de stok landen. Bij de jonge Alexander ging het vanaf het begin goed. Het jaar daarop werden vier eieren gelegd. Helaas kwamen er geen jongen op stok, alle eieren waren onbevruucht. Ook de tweede ronde van drie eieren bracht daar geen verbetering in. Het volgende jaar leverde wel weer jonge Grote Alexanderparkieten op. Tevens werden ze als pleegouders gebruikt. De Rozeborst baardparkieten hadden één jong van een paar dagen oud. De pop werd ziek en voerde niet meer. De jonge Roze baardparkiet werd bij de Grote Alexanders

Jonge grote Alexander.

gelegd, waarvan net het eerste ei was uitgekomen. Een andere mogelijkheid had ik niet op dat moment. De Alexanderpop accepteerde de jonge vreemdeling direct en er werd goed gevoerd. Na ruim zeven weken vloog er dus tussen al die grote jongens een jonge Rozeborst baardparkiet. Het was wel de kleinste vogel in het hok, maar hij bedelde des te harder om voer bij zijn

pleegouders en kwam niets te kort. Zo zie je als je niets probeert, weet je ook niet of het lukt.

Voeding.

Als voer krijgen ze bij mij hetzelfde als de Rozekopparkieten.

P.C. namensis

Vele vogels veranderen gedragspatroon.

Als we oude vogelboekjes doorlezen, en met oud bedoel ik boeken van 30 à 40 jaar geleden, dan blijkt, dat er in de vogelwereld zeer veel is veranderd. Dit veranderingsproces is zeer dynamisch.

Lazen wij ná nde tweede wereldoorlog nog dat de Turkse tortel zeer zeldzaam was en nagenoeg niet in West-Europa voorkwam, nu is deze vogel zo algemeen dat hij soms als schadelijk wordt ervaren. Wat te denken van de merel. Deze vogel werd vroeger graag als "zangvogel aan huis" gehouden. De merel behoorde en behoort nog tot één der zogenaamde kooivogels. Welke vogelliefhebber zal het nu nog in zijn hoofd halen om deze vogel op te kooien? Uiteraard maak ik een uitzondering voor de kwekers die mutanten van deze toch best wel interessante vogel tracht te kweken. Men moet dan natuurlijk wel over een rijk beplante en zeer ruime volière beschikken, anders doet men deze vogels echt tekort. In ons waterrijke landje waar de open gebieden steeds kleiner worden en het milieu in de loop der jaren door de industrie, auto's en andere oorzaken, vooral het gebruik van chemische middelen in de landbouw en het overmatig gebruik van kunstmest, komen desondanks nog zeer veel vogels voor. Wij moeten daar uiterst voorzichtig mee omgaan. Iemand die een poes gaat houden en dat dier 365 dagen per jaar buiten laat lopen, realiseert zich niet dat poeslief niet alleen vele jonge mussen en spreuwen vangt, maar wat denkt u van het aantal jonge merels, lijsters, mezen, weide- en watervogels dat jaarlijks aan katten ten prooi valt? Desondanks zijn er nog vele merels, lijsters en mezen die door menselijk ingrijpen, zoals de aanleg van tuinen, het plaatsen van nestkasten, maar vooral door de liefhebberij voor coniferen en heesters als de vuurdoorn, een geschikte nestplaats kunnen vinden. Had men 20 jaar geleden kunnen den-

ken dat de blauwe reiger zo talrijk zou worden en dat deze rustig naast de sportvisser wacht op een visje? Had men toen kunnen vermoeden dat de ooievaar nu in stadswijken rondwandelt alsof hij/zij er is geboren? Wat te denken van de prachtige zwanen die eerst in kweekvijvers van gemeenten en later van particulieren werd gekweekt? Nu is deze vogel in de gebieden waar water is dagelijks te bewonderen. De kuifeend, jammer genoeg nog steeds bejaagbaar, is in Nederland een algemene broedvogel geworden. Hebt u zich weleens gerealiseerd dat in vele gebieden in ons kleine landje de nijlgans algemeen is. Het mag dan een vorm van faunavervalsing zijn, de ganzen reddden het en zijn soms zo dominant dat andere soorten het moeten afleggen of een verborgen bestaan moeten gaan leiden. En....let u wel eens op de fuut? Wat zijn er veel! Deze vogel heeft de watersport "geaccepteerd" en broedt nu zelfs in de steden. Dit geldt ook voor de scholekster die vanuit de duinen is geïnfilteerd naar het binnenland en nu zelfs op daken van flats broedt. Dit geldt ook voor de kapmeuw. Was eerst het duingebied het favoriete broeddomein, nu broedt deze oer-Hollandse vogel op heidevelden en op andere plaatsen in het "binnengebied". De gedragsveranderingen zijn niet alleen een gevolg van menselijk ingrijpen, maar komen ook door veranderingen in de ecologische omstandigheden. Door de aankoop van natuurgebieden, het instellen van zgn. beheersgebieden, gewijzigde agrarische toepassingen (teruggang aantal veehouders), aanplant van bossen, maar bovenal door een doelmatig milieubeleid (schoner water, minder gebruik bestrijdingsmiddelen e.d.) worden vogels beschermd. De grootste handicap is echter de bevolkingsdichtheid met als gevolg stads-, dorps- en wegnuitbreidingen. Door het terugdringen, verkleinen en verdwijnen van de zng. stiltegebieden, wordt het voor sommige vogels moeilijk om te overleven. Ik denk hierbij aan de grutto, de kamphaan, de tureluur, in mindere mate de Kievit en

diverse zangvogels. Ook de ganzen zullen het in de toekomst moeilijker gaan krijgen. Het zou daarom een goede zaak zijn om bepaalde open gebieden wettelijk de status van groengebied te geven. Een voorbeeld hiervan is het Midden-Delfland gebied, ingeklemd tussen de stedelijke agglomeraties van Delft, Schiedam, Vlaardingen, Maassluis en het Westland. Als desondanks aan dergelijke gebieden wordt "geknabbeld", zijn weer andere maatregelen van belang zoals het beknotten van de jacht. Het is voor mij nog steeds onbegrijpelijk dat op de smient, de kuifeend, de patrijs en andere soorten mag worden gejaagd. Vele jagers kennen nauwelijks het onderscheid in vliegpatroon van deze vogels, dus eerst maar schieten en dan zeggen: "ja het was toch een smient, jammer!" Inmiddels houden zich vele organisaties bezig met de vogelbescherming en wordt de jacht meer en meer aan banden gelegd. Ook daardoor zullen weer vele vogels worden gespaard. Laten wij als vogelliefhebbers alles in het werk stellen om de vogels, niet alleen in uw volière, maar ook daarbuiten, te beschermen. U kunt dit doen door:

- nestkasten te plaatsen (zie "Grasduinen" februari 1993);
- lid te worden van de Vereniging tot behoud van natuurmonumenten in Nederland of een andere organisatie die zich toelgt op de bescherming van de fauna en flora;
- Uw (de) kat 's nachts binnenshuis te houden en deze in het broedseizoen een halsbandje om te doen met een belletje; het wordt dan moeilijk om vogels te vangen;
- in de tuin coniferen te plaatsen of heesters met doorn;
- geen onkruidbestrijdingsmiddelen (meer) te gebruiken.

Arie Roza,
Maasland.

Een stapje verder !?

Door: Jelle van der Wal.

Een wat vreemde aanhef voor een artikel in een vogelblad zult u misschien denken, maar hopelijk wordt het u, al verder lezend duidelijk. Misschien kunt u zich nog mijn artikel in OV van mei 1990 herinneren, over een mutatie van een blauwgrijs roodstaartje die ik in mijn bezit had. Vaak krijg ik, als ik ergens een lezing of (tafel)keuring heb, de vraag hoe het is met die mutatie. Het lijkt me dan ook aardig om u door middel van een artikelje op de hoogte te houden van de problemen die je ondervindt bij het vastleggen van een mutatie. Zoals al stond aangegeven in mijn vorige artikel, is de mutant-man met een wildkleur popje en wat andere Afrikaanse prachtvinken in mei 1990 naar de buitenvolière verhuisd. Deze volière meet 2x2x2 meter en is voorzien van wat conifeertjes en rijkelijk van diverse soorten nestkasten. Hoe het kwam weet ik niet, maar ze deden helemaal niets, ze keken niet naar de nestkasten om. De winter kwam aan en ik heb ze toen weer naar binnen gehaald en in een broedkooi van 1 meter lang gehuisvest. En toen lag daar 's morgens de pop dood! Gauw m'n goede vogelvriend Mart Pronk in Hoorn

gebeld, die is behalve dierenwinkelier vooral een echte vogelliefhebber, en 's avonds stond hij al voor de deur met twee blauwgrijze roodstaartjes. Al gauw bleek dat er een popje bij was. Deze bij de mutant gedaan en in december lagen er 4 eitjes in het nest. Helaas allemaal onbevruucht. Ik heb het nestje toen maar weggehaald om de vogels rust te gunnen. In april 1991 gingen ze weer naar buiten, volop nestelen maar eieren, ho maar. Dus eind 1991 weer naar buiten en (het wordt eentonig) in april 1992 weer naar buiten. Eerlijk gezegd had ik de moed al een beetje opgegeven, tot ik zag dat ze in mei weer op 4 eitjes zaten. De teleurstelling was dan ook groot toen ik bij nestcontrole geen eitjes meer terug kon vinden. Ik gaf het toen echt op, maar de vogels gelukkig niet. In juli weer 4 eieren maar nu kwamen er ook 3 jongen uit. Al weer een stapje verder. Stomverbaasd was ik toen ik bij het ringen zag dat 2 van de 3 jongen een lichtere snavelpunt hadden. Nu al mutanten? Helaas ging een van de twee mutanten dood, maar de andere jongen werden goed gevoerd met buffalowormen, mierenpoppen, spinnetjes en elk

vliegje wat ze maar te pakken konden krijgen. Ik was de koning te rijk toen de twee jongen uitvlogen. De jonge mutant was iets donkerder dan zijn vader en mooi egaal van kleur. Later werd dat helaas vlekkeriger en ook wat lichter van kleur. De ouders hadden na dit geslaagde broedsel, geen zin meer om te zorgen voor nog meer gezinsuitbreiding. Opvallend is dat van de drie jongen er al twee mutant waren. Dit betekent dat het een dominante mutatie is. Dit houdt waarschijnlijk in, dat de mutant zoals ik die nu heb, de factor enkelfactorig bezit zodat als een vogel de factor dubbel bezit de kans groot is dat hij dan veel lichter wordt, misschien wel zilvergrijs. Misschien vererft de mutatie wel net als bij de pastel/overgoten goudmadine, dominant geslachtsgebonden. Dominant is wel zeker maar geslachtsgebonden moeten we nog even afwachten want beide jongen zijn mannen. Ik wacht met spanning de komende zomer af waar ik dan aan ga beginnen met 2 stellen mutant x wildkleur.

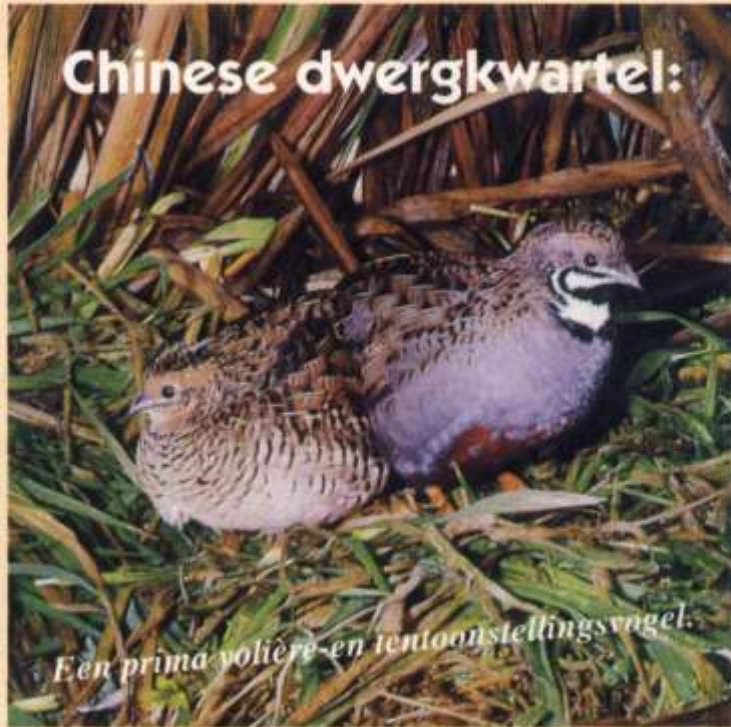
CÉDÉ
*THE
STANDARD
IN
QUALITY
SINCE 1954*

Cédé VOGELVOEDERS BV.

ST. CECILIASTRAAT 2 - 5038 HA TILBURG - TEL. 013/423156 - FAX 013/358861

DS-119

Chinese dwergkwartel:

Een prima volière- en tentoonstellingsvogel.

Als iemand zich aansluit bij een plaatselijke vogelclub wordt veelal het bestuur aangesproken met de vraag: wat kan ik zo al bij elkaar houden. Voor de nieuwe liefhebber, die zich heeft voorgenomen in de buitenvolière een gemengde kollektie tropen te gaan houden, is er meestal een vast omliggende uitspraak. Aan het einde van een aantal genoemde soorten, welke o.a. kleur dan wel de zang tesamen een leuke groep zouden vormen, wordt altijd nog als aanvulling toegevoegd, die kleine grondvogels, de Chinese dwergkwarteltjes. Soms met een wat simpel gebaar van: dan loopt er ook nog wat op de grond en pikken ze mooi de gemorste zaden op, verder heb je er niet veel omkijken naar. Toch wel jammer, want dit in eerste instantie uiterlijk eenvoudige soort heeft zo heel veel interessante eigenschappen. Vliegen kunnen ze niet. Als schrikreactie gaan ze stijl omhoog, waarna deze hoenderachtigen weer naar beneden fladderen. Het komt hierdoor nog al eens voor, dat hun kopje dan flink beschadigd. Grote eisen bij de verzorging zijn er inderdaad niet. Het gangbare tropische zaadmengsel is een goede basis, aangevuld met een stukje brood, enkele meelwormen en wat eivoer. In water baden ze niet, wel wordt er graag een zandbad genomen. Een natte bodem doet afbraak aan de conditie. Heel vaak is dit te

bemerken aan de vuile poten, waar zich dan complete klompjes vuil aan hebben gevormd. Chinese dwergkwartels zijn na 5 maanden al in staat om voor nakomelingen te zorgen. Maar heel veel hennen leggen het loodje, daardat ze, na het vele eieren produceren (zonder rustperiode) totaal uitgeput raken. Enkele weken apart zetten is een simpele oplossing. Vaak komt het voor dat kwartels eieren overal verspreid deponeren; een dakpan of iets dergelijks, schuin in een hoek geplaatst met wat hooi, is een oplossing. Als de broeddrijf aanwezig is en de haan zijn plicht heeft gedaan, zal het legsel na zo'n 18 dagen uitkomen. Zoals het nestvlieders betaamt, zullen de soms wel 12 jongen (gelijkend op grote hommels) na een paar uur achter de ouders aantippen. Het verwijderen van de eierschaal bij niet gelijk uitgekomen pulen of het helpen van achterblijvers is zinloos, de natuur heeft hierin zijn eigen regels! Raadzzaam is het om in die periode opfokvoer, senegalgiest, geknippede meelwormen, fijn groen, enz. te verstrekken. De ouders wijzen in die beginperiode, onder het uiten van geluiden, elk voertje met hun snavel aan de jongen. Een groot gevaar in die periode is de vijver of de waterbak. In slechts enkele centimeters water kunnen ze verdrinken of raken ze verkleumd. De 3,5 mm ringen kunnen soms na een week, maar vaak ook

later, nog worden aangelegd, dit mede afhankelijk van de groei. Na 4 weken zijn de jongen zelfstandig. Het is dan nodig om ze apart te plaatsen, want de haan zal ze anders steeds achtermagaan. Naast het gegeven dat het zeer prettige volièrevogels zijn, voldoet deze dwergkwartel ook goed als show-of wel wedstrijdvogel. Na de eerste mutatie grijspastel (door de liefhebber ook wel zilver genoemd), zijn ze er nu reeds in vele kleurvarianten van bijna zwart tot en met wit. Het is altijd beter eerst ervaring op te doen met de wildkleur. Bij een nadere beschouwing zal de kweker in één oogopslag de lichaamstekening opvallen. Die begint vanaf de kop en verdergaand over het rug- en vleugeldek. Om die tekening door selectie te verbeteren is een uitdaging op zich. Overigens, wist u dat de Chinese dwergkwartel wel degelijk aan een bepaald formaat moet voldoen? Wil men zich naast het voor de aardigheid houden van deze soort ook wat meer gaan toeleggen op gerichte kweek, schaf dan de standardeisen aan van de N.B.v.V. Mede hierdoor zal de interesse steeds groter worden voor deze kleine hoenderachtigen. Dit dan niet alleen als volièreaanvulling, maar zeker ook als wedstrijdonderdeel.

Piet Buijsman.

Mijn kweek blad

(*Trichoglossus haematodus
moluccanus*).

Door: H. Op de Haar

Begin 1990 heb ik twee jonge, onverwante lori's gekocht, in de hoop dat het een paartje

betref. Na ca. 1 jaar heb ik beide vogels laten sexen. Het bleken 2 poppen te zijn.

Ik zat dus met twee bijna volwassen poppen.

(Het verschil in geslacht is bij deze vogels met het blote oog niet waar te nemen).

met de lori's van de uwe bergen.

Na heel wat telefoontjes met andere lori-kwekers, is het gelukt een gesexte mannelijke lori te vinden. Deze is geplaatst bij een van de vrouwelijke lori's. De andere pop werd verkocht. Na een gewenningsperiode van 2 maanden had de pop twee eieren gelegd, die na ca. 25 dagen uitkwamen. Het waren mooie donsiges jongen. Na 2 dagen bemerkten we dat de pop niet meer naar het nest terug ging. Toen kreeg ik argwaan en na controle moest ik vaststellen dat de jongen weg waren. Waarschijnlijk zijn ze opgegeten door een van de ouders. Achteraf denk ik dat het gevolg was van of m'n te vaak (om de andere dag) uitgevoerde nestcontrole, of doordat het koppel nog onervaren ouders waren. Na ongeveer 1 maand had de pop opnieuw 2 eieren gelegd. Na opnieuw 25 dagen broeden, kropen hier twee jonge lori's uit. U begrijpt dat ik nu zeer voorzichtig geweest ben, en heb het dan ook niet aangedurfd de jongen te ringen. De eerste twee weken heb ik slechts 1 keer controle uitgevoerd. Na ca. 2 weken bleek het noodzakelijk om het nestmateriaal (laag van 10 cm houtkrullen) te verversen. Het nest was vervuild door uitwerpselen van de jongen. De jongen heb ik in een bak gedaan, het nest snel schoongemaakt, en voorzien van een nieuwe laag houtkrullen. Daarna de jongen terug geplaatst. De ouders bleven luid krijsend dicht in de buurt en hielden alles nauwlettend in de gaten. Na ± 10 minuten keerde de rust terug en gingen de ouders weer naar hun jongen. De weken daarna heb ik iedere week 1 keer het nestmateriaal verversen, dit was zeer noodzakelijk, aangezien de jongen naar mate ze groter werden steeds meer het nest vervuilden.

Tijdens de opfok heb ik de vogels **aves** lorinektar, vermengd met **aves** loristart gegeven, en verder zoveel mogelijk diverse soorten vers fruit. Na ca. 2 maanden zijn de jongen uitgevlogen. Ze werden nog enige tijd in de volière door de ouders bijgevoerd, maar volgden toch spoedig de ouders

en aten zelfstandig. Op bijgaande foto's ziet u het ouderpaar met beide jongen. De vogels zijn zo tam dat ze stukjes fruit uit de hand eten. De vogels met de lichtoranje snavels zijn de jongen, en op het moment van de fotoopname, ongeveer 2 maanden terug, uitgevlogen (sept.'92).

Tenslotte wil ik nog opmerken dat ik uitsluitend kweek met in Nederland

gekweekt, **onverwante** vogels. Met zulke vogels heb je betere kweekresultaten en inteelt en daardoor zwakkere vogels worden voorkomen. Onze loriouders zijn inmiddels begonnen aan het grootbrengen van het tweede nest jongen.

KALENDER 1993

De kastanjebruine buulbuul

Deze buulbuul behoort tot het geslacht *Hypsipetes*, dat een twintig soorten telt en meerdere ondersoorten. De ongeveer 20 cm lange buulbuul heeft een zeer groot verspreidingsgebied: grote delen van Zuidoost-Azië, Maleisië en sommige Indonesische eilanden, echter niet op Java. Als u de plaat op de kalender goed bekijkt, dan kunt u zich best indenken, dat deze vogel ook wel bruinporbuulbuul wordt genoemd. In tegenstelling tot sommige andere buulbuuls, houdt deze uitgesproken bosvogel zich niet op in de hoogste boomkruinen van de wouden, maar meer in de middelste etage, maar ook in de bovenste laag van de ondergroei en in bamboebosjes. In de wouden op de hellingen van de Himalaya vindt men deze vogels op hoogten tot 3000 meter, maar elders ook wel lager. De vogels die in de hogere regionen domicilie hebben vertonen een verticale trek, dat wil zeggen, dat wanneer het daar al te bar en boos wordt, deze buulbuuls afzakken naar de lager gelegen dalen. Van de broedgewoontes schijnt nog weinig bekend te zijn. Het nest wordt beschreven als een dun, komvormig bouwsel van bamboebladeren, dat wordt opgehangen aan de stengels van dode varens. Een legsel schijnt uit drie eieren te bestaan. De zang is zeer gevarieerd. Vaak hoort men een zeer muzikaal, melodieuze klinkend "wiet-it, wieie-it". Zoals op de zang van onze vink, toepasselijke liedjes of beter gezegd, zinnestjes zijn gemaakt, heeft men dat ook gedaan met het liedje van deze buulbuul, bijvoorbeeld "daddy, leave-it" (papa laat dat); "Daddy wordt soms drie of vier keer herhaald, gevolgd door leave it. Een andere auteur hoort het als "kikck me, when do we go" (schop me, wanneer gaan we?).

Door: Meindert de Jong.

Z e b r a

Pastel grijs Pastel grijs Pastel grijs Pastel grijs Pastel grijs

Inleiding.

De pastel zebra vink bestaat met zekerheid sinds 1954, maar is waarschijnlijk al een aantal jaren ouder. In de loop der jaren zijn er verschillende benamingen in gebruik geweest, zoals pastelblauw, witwang, pastel crèmevleugel en het bij velen nog bekende dominant zilver. Inmiddels is de huidige benaming, pastel grijs, toch goed ingeburgerd. De kweek van goede pastel grijzen, geschikt voor de tentoonstellingen, is erg lastig en we zien dan ook relatief weinig pastellen op de TT's. Vrijwel iedereen vindt een goede pastel grijze echter een aansprekende kleurslag. Voor ons is dit reden om de pastel grijze weer eens in een artikel te behandelen. Aan de orde komen vererving, kleureisen en kweekaanwijzingen.

Vererving.

De pastelfactor bij de zebra vinken vererft autosomaal dominant. Dit is wat vreemd, omdat bij de meeste andere vogelsoorten sprake is van recessieve vererving bij de pastellen. We moeten daarbij bedenken dat de benaming gekozen is op grond van uiterlijke vergelijkbaarheid, namelijk een verregaande reductie van eumelanine en phaeomelanine. Kennelijk kan dit door verschillende erfelijke factoren veroorzaakt worden.

Bij onze zebra vink vererft de pastelfactor dus dominant en los van het geslacht. Bij een koppel zebra vinken, bestaande uit een grijze en een pastel zal statistisch 50% van de jongen pastel zijn en 50% grijs. Voor alle duidelijkheid: die grijzen kunnen dus ook nooit split zijn voor pastel, omdat deze factor overheerst. In feite is juist het omgekeerde waar: de pastellen zijn split voor grijs. Dubbelfactorige pastellen bestaan niet, voor zover bekend. Deze zouden in de kweek herkenbaar zijn, wanneer ze gekoppeld aan een grijze 100% pasteljongen zouden geven. We nemen daarom aan dat bij het samenkomen bij een bevruchting van twee pastelfactoren, de kiem

afsterft. We spreken dan van de let-haalfactor.

Kleureisen.

De kleur- en tekeningseisen voor de pastel grijze zijn in de loop der jaren nogal eens gewijzigd. In het begin was sprake van een relatief donkere vogel. Langzamerhand is de voorkeur verschoven naar zeer lichtgekleurde pastellen. Het contrast van de tekening moet sterk zijn teruggebracht. Oogstreep, snavelstreep en de donkere staartblokken moeten loodgrijs zijn en steken slechts in beperkte mate af tegen de lichtgekleurde vogel. De wangvlek van de man moet crème wit zijn. Vaak zien we wangvlekken met te veel kleur en in een enkel geval het omgekeerde, namelijk een helder witte wangvlek. Dit is dus een punt om goede aandacht aan te besteden. Ook de flankkleur moet sterk gereduceerd zijn en wordt gevraagd als bleek oranje crème met uiteraard de regelmatig verdeelde, ronde witte stippen. Rond deze stippen zien we vaak een oranje kleurige cirkeltje, iets dieper van kleur dan de rest van de flank. De kleur van de kop is zilvergrijs met een blauwachtige glans. De wang van de pop is iets lichter van kleur. Het bereiken van een mooie egaliteit in het rug/vleugeldek, is één van de moeilijkste punten bij de pastellen en vereist veel kwekersgeduld. Het onderlijf van de pastel grijzen wordt gevraagd als wit. Toch zal dit wit nooit zo helder en egaal zijn als bij de pastel bleekrug grijs. Dit verschil komt overeen met het onderscheid op dit punt tussen de normaal grijze en de bleekrug grijze.

Kweekaanwijzingen.

Zoals al werd aangegeven kunnen we pastellen kweken door een pastel te koppelen aan een grijze. Een goede grijze volgens de standaard eisen is echter niet geschikt voor de pastelkweek. Het rug/vleugeldek is bij voorkeur niet te diep van kleur. Verder moet de grijze uit een lijn komen met een wat lichtere wang en flankkleur.

n v i j n k e n

Logischerwijs zullen uit de paring van zo'n grijze en een pastel in principe geen grijze jongen geboren worden, die geschikt zijn voor de tentoonstelling. Even twee kleurslagen kweken uit één paring is er dus niet bij. Over het algemeen zijn de grijzen die uit de pastelkweek komen ook de meest geschikten om weer voor de pastelkweek in te zetten. Uit de paring van grijs x pastel kweken we jonge mannen en poppen, waarvan de helft pastel is en de andere helft grijs. Toch zullen we vaak moeten constateren dat onze jonge pastellen uit deze

kweek te donker zijn. Daarom werken veel kwekers met de paring van pastel x pastel. Zoals we reeds zagen zullen we hierbij te maken krijgen met de let-haalfactor. Van de jonge kiemen zal 25% afsterven. Van de jongen die wel uitkomen is 1/3 grijs en 2/3 pastel. Deze pastellen zullen over het algemeen lichter van kleur zijn en dus op dit punt beter aan de standardeisen voldoen.

Tenslotte.

Met bovenstaande aanwijzingen hopen we bestaande en nieuwe kwekers

te stimuleren om aan de pastel grijze te werken. Een lastige kleurslag geeft immers ook extra voldoening als tenslotte een goed resultaat bereikt wordt. Van groot belang is om met goed basismateriaal van start te gaan. Probeer mooie lichtgekleurde pastellen te kweken van een goede egaliteit en met weinig contrast in de tekeningspatronen. Wat mag u trots zijn als zo'n "plaatje" op de tentoonstelling uw pastel grijze is.

Drie alethen

Tekst: Meindert de Jong
Foto's: J. Blasman/Van Os en
C. Scholtz/Engelgeer.

Bruinborst alethe (CS)

geregeld de vleugels uit en spreiden ze hun staart. Dit laatste gebeurt vooral als de vogel opgewonden raakt of zich bedreigd voelt. Dan wordt ook de bruinachtig oranje kuif opgericht. Deze vogels zijn sterk geassocieerd met de beruchte trekkende mieren. Toch eten ze deze insecten vrijwel nooit, maar verorberen het ongedierte dat door de mieren wordt gestoord: rupsen, kevers en dergelijke. Ook kleine kikkertjes worden niet versmaad. Het nest is komvormig en wordt gemaakt van mos en worteldraadjes; de eigenlijke nestkom wordt bekleed met nog fijner plantaardig materiaal. Gewoonlijk bevindt het zich op een boomstronk of op een hoop afval op de bosbodem. De twee of drie eitjes zijn wit of bleekroze en voorzien van kastanjebruine en paarse vlekjes. De zang wordt beschreven als een langzaam gefluit. Soms wordt een dubbele fluittoon gehoord en een zacht "gesnor".

U moet uiteraard alethen niet verwarren met atleten, want dat is natuurlijk heel iets anders. Alethen zijn lijsterachtige vogels, die ook wel worden betiteld als bosroodborsten. Tot het geslacht **Alethe** horen een stuk of zes tot negen soorten, die alle domicille hebben in het Zwarte Werelddeel. Bij dit artikeltje zijn drie soorten afgebeeld, die ik stuk voor stuk de revue zal laten passeren.

De Vuurkap alethe.

De vuurkap alethe heeft een lengte van circa 16 tot 18 cm. De gekleurde afbeelding spreekt voor zichzelf, zodat ik een signalement achterwege kan laten (wat ook geldt voor de twee andere soorten). De jongen van deze **Alethe castanea** zien er anders uit dan de volwassen vogels. Bij hen zijn de kop, rug en vleugeldekveren zwartachtig bruin met lichter bruine vlekken. De onderdelen zijn bruin met zwarte vlekjes op de borst; de keel is geelig bruin of wit. Er zijn meerdere ondersoorten, die iets in kleur verschillen. De vuurkappen zijn echte woudbewoners, die zich bij voorkeur ophouden in de schaduwrijke ondergroei. Het zijn "onrustige" vogels. Ook wanneer ze zitten te roesten slaan ze

Diadeem- of witstaartalethe.

Deze alethe (**Alethe diademata**) lijkt zeer veel op de vuurkap alethe en dat geldt eveneens voor de jongen. Als bijzonderheid wordt echter wel vermeld, dat de nestjongen in een fijn roetkleurig donspakje zijn gestoken. Ook de gewoonten komen overeen met die van de vuurkap, ook wat de associatie met de trekmiere betreft. Grzimek zegt echter: "Zijn voedsel - vooral mieren - zoekt hij op de grond" en "hij behoort tot de belangrijkste soorten van de gemengde vogeltroepen, die in de tropische oerwouden gezamenlijk op mieren jagen". Ik weet niet, wie er gelijk heeft, maar waarschijnlijk zal het u een zorg zijn hoe deze vogels hun maag vullen. Het

Vuurkap alethe (JB)

komvormige nest wordt gemaakt van groen mos en worteldraadjes, van binnen bekleed met nog fijner plantaardig materiaal en soms een paar blaadjes. Het wordt geplaatst in een holte in een dode boomstronk of iets dergelijks. De zang wordt beschreven als langzaam en melodieus. De roep is een schor "tèk-tèk-tèk" of "tsjit-stjit-stjit"; ook wordt een aangehouden "trrrrr-trrrrr" vernomen.

De Bruinborst alethe.

De bruinborst-alethe (*A-pollocephala*) lijkt als onvolwassen vogel zeer veel op die van de vuurkap-alethe; de onderdelen zijn echter grijs en niet geligbruin. Er is een flink aantal ondersoorten, die in kleur verschillen. Ook dit is een schuwe woudbewoner en ook hij is sterk geassocieerd met de trekkende mieren, maar zegt Mackworth-Praed "hij is afhankelijk van deze mieren als voedsel". Nu

weet ik het helemaal niet meer: waarom zou de ene alethe wel en de andere geen mieren consumeren? Volgens de literatuur is van deze vogels nog bitter weinig bekend. Omtrent het geluid vond ik het volgende: een simpel piepend liedje en een herhaald kort gefluit.

Diadeem alethe (CS).

Toename van parasieten?

A.van Eck.

Mijten behoren tot de spinachtigen, ze hebben acht poten. Luizen hebben zes poten en behoren tot de insecten. Natuurlijk zal de vogelliefhebber geen poten gaan tellen bij het ontdekken van parasieten, wel zijn zowel mijten als luizen met het blote oog goed zichtbaar en als de liefhebber iets van dit alles ontdekt in de bevedering van zijn vogels, dan zullen er spoedig afdoende maatregelen genomen moeten worden.

Daarover zo meteen, eerst even terug naar het recente verleden. Medio 1992 werd mij enkele keren gevraagd een kijkje te komen nemen bij volièrebezitters waar niet alles probleemloos verliep. In vrijwel alle gevallen werden mijten geconstateerd en steeds in grote, soms zelfs in enorme hoeveelheden. De vogels hadden overduidelijk veel overlast van genoemde parasieten. Het ging nog verder. Vanwege het uitbreken van pseudo-vogelpest moeten de vogel-tentoonstellingen, die gehouden zouden worden in de maand oktober, voor het merendeel worden afgelast. Reeds bij de eerste keuring in het seizoen 1992, dat was eind oktober, werden veel vogels aangetroffen met parasieten. Op één plaats was een serie van meer dan twintig kleurkanaries van één en dezelfde kleurslag aanwezig en allen hadden overduidelijk last van vedermijt. Ook daarbij bleef het niet.

Tijdens verschillende keuringen in november ontdekten wij vrij veel vogels met hetzelfde probleem, soms veel vogels en steeds onvoorstelbaar veel vedermijt. Hieruit mogen wij concluderen dat veel vogelliefhebbers betreffende parasieten niet meteen ontdekken, toch is hun aanwezigheid makkelijk vast te stellen. Uiteraard is het zo dat tijdens keuringen de kans enorm groot is dat de aanwezigheid van mijten wel ontdekt wordt. Zoiets zal dan d.m.v. een tekst op het keur-rapport aan de liefhebber duidelijk gemaakt worden. Vaak ook worden bestuursleden, aanwezig tijdens zo'n keuring, van het ontdekte probleem op de hoogte gesteld met als doel,

andere liefhebbers op de aanwezigheid en op het gevaar van dit alles te wijzen en vooral om het probleem snel en afdoende te bestrijden.

Er zijn verschillende soorten vedermijten waarvan de schachtmijt wel de beruchtste is. Deze soort leeft van het voedsel dat voor de groei van de veer bestemd is. Slechte vedergroei is het gevolg maar ook kan hierdoor een conditionele verzwakking bij betreffende vogels optreden. Minder weerstand en ook ziekten zijn dan niet uitgesloten. Vogels, die verdacht slecht in de veren zitten of vrijwel constant in hun veren zitten te pikken, moeten door de verzorger gecontroleerd worden op eventuele aanwezigheid van vedermijt. Stelt men daarbij vast dat er parasieten aanwezig zijn, dat is makkelijk te zien door de donsveren even op te blazen en de vleugel- en staartpennen te spreiden en tegen het licht te houden, dan is snel ingrijpen gewenst. Het maakt niet zoveel uit of Uw vogels te maken hebben met luizen of met mijten, beide kunnen de vogels in hun conditie aantasten en verzwakken, dus altijd maatregelen nemen.

Voor de keuze van bestrijdingsmiddelen maakt het soms wel verschil om welke soort parasieten het gaat, sommige middelen helpen uitsluitend tegen luizen en niet tegen mijten, uiteraard kan het omgekeerde ook maar daartoe kunt U de toepassing en de gebruiksaanwijzing lezen. Het is dus duidelijk dat **alleen juiste bestrijdingsmiddelen** afdoende werken. Bestrijding werkt enorm snel als de vogels stuk voor stuk een behandeling krijgen. Als wij de grote pennen spreiden

zijn ze met spray in één keer afdoende te bewerken. Verstandig is het om enkele dagen na de behandeling het resultaat te controleren. Bevat het bestrijdingsmiddel pyretrinen, dan zal in geval van vedermijt reeds na één behandeling het resultaat vrijwel zeker voldoende zijn.

Altijd behandelen zoals de gebruiksaanwijzing voorschrijft, huid en ogen van de vogel nooit in aanraking laten komen met betreffende middelen en ook voor U zelf de veiligheidsaanbevelingen nauwkeurig opvolgen.

Kunststofkooien en bodems kunnen soms door bepaalde middelen worden aangetast maar ook daarover zal de tekst op de spuitbus U informeren. Het is m.i. niet uitgesloten dat het langdurig mooie zomerweer gedurende 1992 ertoe heeft bijgedragen, dat er sprake kan zijn van toename van parasieten. Hoe dan ook, er zijn in de handel voldoende prima bestrijdingsmiddelen te koop die een eenvoudige toepassing hebben en dus is het aanbevelenswaardig die, indien nodig, zodanig te gebruiken dat wij **in 1993 een afname van parasieten mogen constateren** bij onze vogels.

Mijn vogel heeft geen tandjes.....

Het nut van het voeren van kiezel.

Door: H.K.van der Wal.

1. Opname van voedsel.

Een vogel gebruikt voor het opnemen van het benodigde voedsel zijn snavel. De snavel bestaat uit een soort boven- en onderkaak van been met daar omheen een stevige hoorlaag samen, het been en de hoorlaag, geven ze de mogelijkheid dat er typische maar ook zeer specifieke vormen ontstaan. De vorm van de snavel wordt dan ook als regel bepaald door het soort voedsel dat de vogel opneemt. Een snavel groeit vanaf de basis steeds weer aan; vergelijkbaar met de groei van nagels. De hoorlaag of keratine, is aan slijtage onderhevig en wordt daarom steeds vervangen. Soms is dit duidelijk zichtbaar en bladders versleten delen af. (Dit is in het tentoonstellingsseizoen erg vervelend). Door het proces van slijtage en vernieuwing blijft de vorm van de snavel behouden en blijft deze geschikt voor het opnemen van voedsel dat eigen is aan de betreffende soort. Treedt er een storing op in één van de twee processen dan zien we o.a. te lange snavels bij vogels waarbij dit niet normaal is. (b.v. haak-snavel bij kanaries).

Als regel bevat de bek van een vogel geen tanden. Een vogel kan zijn voedsel dan ook niet kauwen. De meeste vogels pikken hun voedsel op zoals ze dat vinden en slikken het direkt door. Zoals al aangegeven, is de vorm van de snavel bepalend voor de omvang van het voedsel. Het komt voor dat vogels toch groter voedsel vangen dan hun snavel kan verwerken. We zien dan b.v. dat de prooi met de poten wordt vastgehouden waarna met de snavel de prooi in stukken wordt gescheurd. Ook komt het wel voor dat hulpmiddelen worden gebruikt om toch een groot prooi met de randen van zijn snavel kan deze vogel de gevangen vis stevig vasthouden. Dit verschijnsel van inkervingen in de snavelranden zien we ook wel bij

Soms lijkt het dat bepaalde vogels wel tanden hebben. Het gaat dan om inkervingen in randen van de snavel. Het meest duidelijk is dat te zien bij de Grote zaagbek. Met de inkervingen in de randen van zijn snavel kan deze vogel de gevangen vis stevig vasthouden. Dit verschijnsel van inkervingen in de snavelranden zien we ook wel bij

vruchteneters als toekans, baardvogels en bij sommige papegaaien.

2. De spijsvertering van de vogel.

Alle stoffen die een vogel heeft om optimaal te functioneren, moeten komen uit het opgenomen voedsel. De spijsvertering dient dan ook voor het afbreken en oplosbaar maken van voedingsstoffen. Na dit proces kunnen deze stoffen in het bloed worden opgenomen. Het vateringsstelsel bij vogels is een ingewikkeld geheel van organen die het voedsel mechanisch en chemisch bewerken.

Vooraf dat **mechanisch bewerken** van het voedsel is een proces dat extra aandacht verdient. Zoals gesteld bezit de snavel geen tanden waardoor het opgenomen voedsel direkt wordt doorgeslikt. Via een korte slokdarm komt het voedsel in een verwijdering van die slokdarm. Deze verwijdering noemen we "de krop". De krop bevindt zich op de plaats waar de hals in de romp overgaat. In de krop wordt het voedsel enige tijd bewaard, vochtig gemaakt en geweekt voordat het naar de maag wordt getransporteerd. De maag is een samengesteld, vrij gecompliceerd orgaan dat uit twee delen bestaat; de zachtwandige kliermaag en de stevige spiermaag. In de kliermaag worden verteringszappen aan het voedsel toegevoegd. In de spiermaag wordt het voedsel fijn gemalen met behulp van sterke spieren en een binnenbekleding van verhoord dekweefsel. Om de **maalfunctie** van de spiermaag te **versterken** slikken veel vogels **steentjes** in. Op die manier kan het hardste voedsel fijn gemalen worden. Het fijn-gemalen voedsel met de verteringszappen uit de kliermaag wordt in de dunne darm verder bewerkt. Hiervoor zorgen o.a. de lever en de alveesklier maar ook talrijke darmsappen. Door de wand van de lange dunne darm komt het uiteindelijk verteerde voedsel in de bloedbaan terecht. De dunne darm gaat over in de dikke darm. Hier wordt nog het in het onverteerde voedsel aanwezige water onttrokken. Het vateringsstelsel eindigt met de cloaca.

3. Het belang van het voeren van kiezel.

In de spiermaag wordt het voedsel vermalen. Om dit proces te bevorderen, waardoor een betere voedselopname mogelijk wordt, slikken vogels vaak steentjes in. Het is van belang dat deze steentjes scherp zijn waardoor de maalfunctie optimaal is. In de natuur zal de vogel deze steentjes zelf

wel zoeken, maar bij kooi- en volièrevogels wordt dit langzamerhand een probleem. De laatste jaren komen er steeds meer nieuwe produkten op de markt die worden aangeprezen als ideale bodembedekking voor de vogelkooien. Vaak betreffen dit produkten die afkomstig zijn uit reststoffen van andere produkten en via het magische begrip "recycling" weer voor andere doeleinden kunnen (of moeten) worden gebruikt. In al deze moderne bodembedekkers ontbreken de voor de vogels benodigde steentjes. In "ouderwetse" bodembedekking zoals b.v. rivierzand, zitten enorm veel steentjes maar deze zijn allemaal al rondgeslepen door het water. Ze hebben dus weinig effect en nauwelijks een maalfunctie.

Een goede oplossing is het verstrekken van **KIEZEL**. Dit wordt nu algemeen aangeduid als: **scherpe maagkiezel**. In oude literatuur over kooi- en volièrevogels wordt nooit over kiezel gesproken, wel over grit en sepia. Maar, dit zijn geen produkten die een maalfunctie in de spiermaag hebben. Het heeft geduurd tot de 60- er jaren dat men het nut van kiezel als zelfstandig produkt begint in te zien. Men ging de noodzaak van kiezelverstrekking wel onderkennen maar begin 1980 was kiezel nog nauwelijks te koop in de speciaalzaken.

Tegenwoordig is het verstrekken van kiezel een vereiste als men gebruik maakt van moderne bodembedekkers. "**Scherpe maagkiezel**" is een fabrieksprodukt en ontstaat na het breken van grind. Afhankelijk van de vogelsoort wordt scherpe maagkiezel in verschillende groottes in de handel gebracht als zelfstandig produkt.

Scherpe kiezel zorgt voor een optimale vermalen van het voer. Dit geeft als resultaat: **een betere conditie van de vogel met minder voer.** Na verloop van tijd wordt het kiezel in de spiermaag door slijtage weer rond en glad en verlaat het de maag. Het is van belang dat de vogel dus altijd kan beschikken over de juiste scherpe maagkiezel. Scherpe maagkiezel wordt ook toegevoegd aan fabrieksmatig gemengd vogelgrit. Maar, grit op zich is geen kiezel. Grit wordt in de maag opgelost en zorgt voor de kalkbehoefte van de vogels.

Geraadpleegde literatuur:

Diverse jaargangen van het Maandblad Onze Vogels uitg. N.B.v.v. Kooi- en volièrevogels door David Alderton, uitg. Helmond bv Helmond 1987.

iesel

De

De kweek met

In de periode 1986-1989 had ik de gelegenheid een aantal observaties te verrichten m.b.t. de Celebes-grond-duif *Gallicolumba tristigmata* in het Vogelpark Walsrode. Ook de kweek lukte ons in deze periode verschillende malen. Alhoewel een aantal liefhebbers zich met deze soort bezighouden, zijn ze niet talrijk in onze volières te vinden en in dierentuinen zijn ze zelfs uiterst zelden te zien. Om de soort ook in de toekomst te behouden voor onze liefhebberij is het nodig dat de enkele mensen die ze hebben, contact met elkaar opnemen om op deze wijze een gezonde populatie in gevangenschap op te bouwen!

Beschrijving:

Howel de Celebes-grond-duif is ingedeeld in het geslacht der 'dolksteek-duiven' (geslacht *Gallicolumba*) wijkt hij in een aantal opzichten toch sterk van deze af. Opvallend aan deze soort is de gele vlek op het voorhoofd en de gele vlek op de borst. In zijn nek heeft deze soort verder nog een paars-blaauwe vlek. Voor de rest zijn bovenkop, bovendelen, vleugels en staart grijs gekleurd met een paars-blaauwe waas erover. De onderdelen zijn lichtgrijs gekleurd en de poten en de snavel zijn felrood. Naast de nominatvorm *Gallicolumba tristigmata tristigmata*, welke in het noorden van Celebes te vinden is, zijn nog 2 ondersoorten beschreven te weten *Gallicolumba tristigmata auropectus* van Centraal en Zuid-oost Celebes en *Gallicolumba tristigmata bimaculata* van Zuid Celebes (dit eiland heet tegenwoordig trouwens Sulawesi). De verschillende ondersoorten vertonen kleine verschillen in grootte en kleur.

Huisvesting:

Het kweekkoppel was ondergebracht in de tropenhal in een kooi van 3 meter lang, 3 meter diep en 2,2 meter hoog. In hetzelfde verblijf waren verder nog een 20 - tal *Textorwevers* (*Ploceus (Textor) cucullatus*) ondergebracht. De kooi was vrij eenvoudig ingericht en met opzet werden er geen planten in het verblijf gezet omdat deze zowiezo door de wevers kapot gemaakt zouden worden. Voor de duiven zou een beplanting echter aangenaam geweest zijn. Aan de achterzijde was over de gehele lengte een ongeveer 75 centimeter brede rand met stro aangebracht. In deze strook maakte de duiven hun nest door er simpel een kuiltje in te maken. In andere collecties heb ik deze soort echter ook in een hoogte van ongeveer 1 meter zien broeden. Het stro had echter ook nog een tweede functie. De wevers gebruikte het namelijk om er hun kunstvolle nesten mee te bouwen. Hierdoor moesten we

regelmatig stro navullen omdat anders de wevers het stro onder de broedende duiven begonnen uit te trekken! De verdere bodembedekking bestaat uit zand en in het midden bevindt zich een kleine vijver. Naast dit vijvertje lag ook nog een grote zwerfkei, welke door het mannetje graag als balplaats gebruikt werd. Hij stelt zich dan op de kei op, richt zijn borst op en spreidt zijn vleugels. Het houden van de duiven met de wevers verliep vrijwel probleemloos omdat de duiven zich overwegend op de grond ophielden en de wevers op de aanwezige zittakken. Slechts éénmaal konden we een dodelijk ongeval bij deze samenhouding vaststellen. Dit gebeurde toen een jonge wever te vroeg uit het nest sprong en nog niet vliegen kon. De doffer van de Celebes-grond-duif attackeerde het jong toen dermate dat het later stierf. Dat de doffer ook tegenover eigen soortgenoten agressief zijn kan, ondervonden we, toen een van zijn eigen jon-

de Celebes-grond-duiven

gen te lang bij de ouders werd gehouden. Nadat het jong 3 maanden oud was, begon het mannetje dit jong zo op te jagen dat we dit ook uit verblijf moesten nemen.

Kweek:

De kweek van deze soort leverde ons geen bijzondere problemen op. Deze soort legt slechts 1 ei, welk in tegenstelling tot de meeste andere duiven niet wit, maar lichtbruin is. Het meet ongeveer 39 millimeter x 28 millimeter en wordt door beide ouders in een broedtijd van 15 dagen uitgebroed; 14 dagen later verlaat het jong dan het nest, alhoewel het dan nog niet helemaal bevederd is en ook nog niet vliegen kan (wat ze zowiezo slechts zeer zelden doen). Na ongeveer anderhalve maand kan men het jong bij de ouders weghalen omdat het dan reeds zelfstandig voer opneemt. Die liefhebbers welke deze soort bezitten moeten er werkelijk alles aan doen om deze interessante soort voor onze liefhebberij te behouden.

door: Maarten de Ruiter.

Kweken met de *Agapornis personata personata*

Ruim 6 jaar geleden maakte ik voor het eerst kennis met de vogelsoort die mij toen bijzonder aansprak: de *Agapornis personata personata*. Zo luidt de volledige naam van deze soort. Ze zijn meteen herkenbaar aan de witte oogring. Hoewel de aanschafprijs van een koppel toen nog behoorlijk hoog was, zeker voor mutanten, ben ik er toch toe overgegaan om deze vogels aan te schaffen. Tot nu toe heb ik daar nooit spijt van gehad. Het blijft een vogel die, vooral vanwege zijn felle contrastrijke kleuren, mij enorm interesseert.

Een nadeel is dat ze nogal wat schreeuwerig zijn, vooral als er vreemden in de buurt staan. Als je er dan zo'n 35 tot 40 bij elkaar hebt zitten, zoals dat bij mij het geval is, moet je soms je best doen om boven het geluid uit te komen. Toch is het een prachtig kleurenschouwspel als diverse mutaties bij elkaar zitten. Een moeilijkheidsfactor bij agaporniden is dat je uiterlijk aan de vogel niet kunt zien of je met een man of een pop te doen hebt. Door de bekkentest kun je meestal aardig het verschil voelen, al moeten de vogels dan toch wel redelijk uitgegroeid zijn. Bij jonge vogels is het niet altijd eenvoudig om het geslacht te bepalen. Ik ben dan ook al

diverse keren bedrogen uitgekomen toen ik meende een koppel te hebben, terwijl het twee mannen of poppen bleken te zijn. Nu ik al een aantal jaren met deze vogels kweek, ontdek je meer aspecten die een aanwijzing voor het geslacht kunnen zijn. Neem bijvoorbeeld een vogel maar eens in je hand. Mannetjes proberen je wel in je vingers te bijten, maar laten meestal weer snel los. Poppen bijten flink door, en kunnen je lelijk te pakken hebben.

Bij sommige vogels is soms aan de breedte van de snavelbasis te zien of je met een man of een pop te doen hebt. Mannetjes hebben vaak een wat

smallere snavelbasis dan popjes. Natuurlijk zijn dit geen wetenschappelijke kenmerken die voor alle agaporniden opgaan, maar je probeert toch verschillen te ontdekken en waar te nemen. Uiteraard speelt ook het gedrag van de vogels een rol. Regelmatig observeren is in onze vogelhobby dan ook erg belangrijk. "Leer je vogels kennen". Wanneer je eenmaal een goed koppel bezit, kun je er jarenlang plezier van hebben. Zelf kweek ik het liefst met de personata's in broedkooien. Bij mij zitten ze in kooien van 80x40x30cm, die goed voldoen. De broedblokken die ik er in hang zijn 25x20x15cm.

Begin november verhuizen de kweekkoppels van buiten naar de schuur, waar het t.l.i.-licht 15 uur per dag brandt. Eind november krijgen ze de beschikking over een broedblok, en een flinke hoeveelheid verse wilgentakken. Als de vogels in goede conditie zijn, zie je ze meestal ijverig met de nestbouw beginnen. De wilgentakken worden kaurig tot smalle reepjes verwerkt door de bast eraf te knagen, en al gauw zie je de nestkom in het broedblok ontstaan. Vooral de pop is actief bij de nestbouw, maar ook de man helpt daar wel aan mee. Als alles voorspoedig verloopt, liggen

er begin of half december de eerste eieren in het nest. Het legsel bestaat uit 4-6 witte eieren, die gedurende \pm 22 dagen door de pop worden bebroed.

Rond de jaarwisseling heb ik dan jongen in de blokken. De jongen hebben een oranjeroodachtig (bij wildkleurvogels) of wat meer grijsachtig (bij de blauwe kleurslag) donspakje. Wanneer ze goed gevoerd worden, wordt het eerste donskleed al spoedig overgroeid door het echte verenkleed. Als de primaire vleugelpennen gaan groeien is het tijd om de jongen te ringen met een 4,5 mm ring. Het beste zijn de roestvrijstalen ringen. Aan aluminium ringen wordt vaak zoveel geknaagd dat er op den duur geen letter of cijfer meer van leesbaar is. Want knagers zijn het. Houd daar ook rekening mee wanneer ze in een houten volièrre zitten. Ze zullen daar veel aan kapot knagen, zo is mijn ervaring. Nu gaan de jongen bij mij na het uitvliegen in een stevige vlucht waaraan ze niets kunnen slopen dan alleen de zitstokken. Maar die kun je makkelijk vervangen nietwaar. Iedere vogelkweker krijgt vroeg of laat met tegenslagen of mislukkingen te maken. Zo heb ik al diverse koppels gehad die elkaar niet aankeken, ondanks het feit dat agaporniden ook wel 'lovebirds' worden genoemd. Van die onderlinge liefde was dan geen vonkje te bespeuren. Ook heb ik eens een pop gehad die net zo lang achter 'haar man' aanjoeg totdat hij het loodje moest leggen.

Twee jaar geleden had ik een prachtig 'koppel' blauwe personata's in de broedkooi. Op zekere dag: 2 eieren in het blok. Ik kreeg een beetje argwaan... De volgende dag nog steeds 2 eieren. De dag erop: 4 eieren. Mooi dat het twee poppen waren. Overigens: ze waren erg verdraagzaam tegenover elkaar, ze hadden een

mooi nest gebouwd, maar helaas: geen koppel. Zet je er dan 2 mannen bij, dan is het zelden dat het meteen klikt. Vaak ontstaat de grootste ruzie, wordt er naar elkaars nagels en poten gepikt, soms tot bloedens toe. Haal ze gerust maar uit elkaar, want dat wordt niets.

Het beste resultaat heb ik met koppels die elkaar in de vlucht hebben opgezocht. Jonge vogels gaan in het voorjaar allemaal bij elkaar, en zoeken zo zelf hun toekomstige partner uit. Personata's kweken is me in de afgelopen jaren gelukt, maar goede personata's krijg je alleen door streng te selecteren. Kennis van de standardeisen is daarbij een 'must'. In het artikel van Gerard Horst in Onze Vogels nr.12, december 1989 staat een duidelijke beschrijving waar je op moet letten bij het selecteren. De lichtgroene personata vind ik persoonlijk

de mooiste kleurslag, al kweek ik ook al enkele jaren met succes in de kleurslagen hemelsblauw, lichtgroen-pastel en hemelsblauwpastel.

Tegenwoordig is het een beetje in om met donkerfactoren te experimenteren. Ook lutino's en albino's zijn regelmatig op tentoonstellingen te bewonderen, al zijn dat toch nog steeds de minder voorkomende kleurslagen. Hierbij dient men het formaat en model van de vogels goed in de gaten te houden. Een goede personata moet een forse, robuuste indruk maken.

Nogmaals: alleen door strenge selectie bereik je dat. Wanneer dit echter lukt, geeft dat enorm veel voldoening: een heel belangrijk facet in onze hobby!

Maskeramadines

Een prachtvink die eigenlijk bij geen enkele liefhebber van Australische vogels mag ontbreken, is de maskeramadine. Deze mooie overwegend warmbruin gekleurde vogels leven in het noorden van tropisch Australië, in een gebied dat zich uitstrekt van Tasmanland (Derby) tot in het schiereiland York Peninsula. Zij komen daar voor in de overwegend droge gebieden met enig geboomte en struikgewas maar worden ook zeer regelmatig aangetroffen in de parken en tuinen tussen de stedelijke bebouwing. Er worden twee rassen genoemd waarvan de nominaalvorm **Poephila personata personata** als de maskeramadine wordt beschouwd die bij ons in de volière rondvliegt. De **P.p.leucotis** leeft in een gebied van Kaap York tot en met noordwest Queensland en wijkt in verschijningsvorm nogal af van de eerder genoemde. De zij-kanten van de kop zijn wit, net als de veervelden onder de kinvlek. Ook op de flanken, onder de vleugelbocht, zijn witte veervelden aanwezig. De snavel is lichter van kleur en de rugbevedering toont een warmrode glans. Deze maskers worden in Australië witoor maskeramadine genoemd, terwijl er in de literatuur ook wel van witwang gesproken wordt. Door de invloed van klimatologische omstandigheden en een mede daardoor veroorzaakt veranderd voedingspatroon zijn onder de maskeramadines verschillende verschijningsvormen opgetreden. Hierdoor komt het voor dat - heel begrijpelijk - ornithologen vaak meerdere rassen onderscheiden hebben. De maskeramadine, die aan het eind van de 19e eeuw bij ons werd ingevoerd, heeft een grootte van ongeveer 12,5 cm en is voor een groot deel warm kaneelbruin gekleurd, vooral de bovenkant van de kop en het rugdek hebben een fraaie kleur. De zij-kanten van de kop en de borstbevedering hebben een lichtere tint bruin, terwijl de onderbuikbevedering wit is. De masker heeft een spierwitte stuit. Net als de spitsstaartamadines en de gordelgrasvinken hebben de maskeramadines een zwarte band over de rug die naar de poten spits toeloopt. Zij hebben, zo wordt het wel eens omschreven, een zwart broekje aan. De wigvormige staart is diep-

zwart. De vleugelpennen zijn donker van kleur terwijl de buitenste pennen een lichtgekleurde vlag hebben. Type-rend bij de maskeramadine is zijn zwarte masker, wat qua vorm wel een beetje vergeleken kan worden met het masker van onze inheemse putter. De warmgele snavel steekt prachtig af bij het masker. Je ziet eigenlijk maar weinig prachtvinken met zo'n mooie gele snavel. Ik heb in het verleden weleens een poging gedaan zebra-vinken met gele snavels te kweken en ik hield daarbij altijd de gele snavel van de masker voor ogen. Het is bij mijn zebra-vinken altijd bij vaalgele snaveltjes gebleven.

Geslachtsonderscheid

Het is niet gemakkelijk om poppen en mannen van elkaar te onderscheiden. Soms is het popje iets lichter van kleur dan het mannetje en heeft zij een kleiner masker maar dit zijn geen kenmerken die zekerheid geven. Die zekerheid heb je pas als er bevruchte eitjes zijn. Echter, toen ik onlangs bij een goede vogelhandelaar een spannetje maskeramadines kocht wist de man mij precies te vertellen wat de man en de pop was. 'Kijk', zei de man, 'als de grens van het masker voorbij het oog loopt dan is het een mannetje, zoniet dan een popje'. Later bleek dat

de goede man er feilloos een spannetje had uitgepikt. Maar ik blijf van mening dat dit niet een manier is waarvan je zeker op aan kunt. Schaf uw vogels aan bij een bonafide kweker of handelaar en spreek af dat er geruild kan worden als blijkt dat u geen spannetje heeft. Ga ook eens bij een kweker van maskeramadines op bezoek en vraag hem uit te leggen hoe hij de man van de pop onderscheidt.

Voeding

Evenals elke prachtvink voert u ook de maskers een tropenzaadmengsel van goede kwaliteit. Neem zaad van een goed merk, waar u misschien wel een paar centen meer voor betaalt maar voor dat beetje meer krijgt u natuurlijk wel kwaliteit. Bezuinig nooit op voeding. Naast zaad is het belangrijk dat u de vogels regelmatig voorziet van krachtvoer want met het verstrekken van het 'dagelijkse handje zaad' komen we er niet. Krachtvoer is vandaag de dag van een dusdanige samenstelling dat het de vogels aan niets hoeft te ontbreken. Verder kunt u natuurlijk af en toe wat groenvoer verstrekken en in begin juni de halfrijpe graszaden, waar de Australische prachtvinken allemaal verzot op zijn. Denk er wel om dat u de zaden verzamelt op een plaats die een beetje vertrouwd is; dus niet langs een autoweg of op een plaats waar gesproeid is met een of ander insecticide. In mijn woonplaats Leeuwarden is de gemeentelijke plantsoendienst gestopt met sproeien en dat heeft tot gevolg dat verschillende vogelsoorten de afgelopen tijd veel beter gebroed hebben dan in vroeger jaren. De plaatselijke pers maakt echter wel melding van burgers, die het aanschouwen van 'onkruid' in hun goede stad maar moeilijk konden verteren. Toch hulde aan deze plantsoendienst! Naar behoefte kan men de vogels ook wat insecten verstrekken en we denken dan aan de meelworm, buffalowormpjes en misschien een fruitvliegje. Het is maar net wat de vogels willen eten. In de winter kan men gekiemde zaden door het krachtvoer mengen, witte miliet en japanse miliet zijn hier zeer geschikt voor. Dat u elke dag vers water ver-

strekt spreekt voor zich, evenals dat er voor maagkiesel en grit gezorgd wordt. Met grit bedoel ik oestergrit, niet het mengsel waar verschillende steensoorten enz. in vermengd zijn.

Broeden

Over broeden kan eigenlijk enorm veel tekst op papier worden gezet; tussen een kaal broedhokje van 40 cm en een ruime beplante voliëre ligt een hele wereld. Een ruime voliëre is natuurlijk erg mooi, maar de mogelijkheden moeten dan wel aanwezig zijn. Liefhebbers die niet in het bezit van een tuin zijn, kunnen in een ruime kooi van ongeveer 1-2 m ook erg veel plezier aan hun vogels beleven. Hoe nu de vogels aan het broeden te krijgen. Vanzelfsprekend het gegeven dat we hier werkelijk met een spannetje te maken hebben. Naar dan zijn we er nog niet want het kan best zijn dat een span niet goed met elkaar overweg kan en dan zal van voortplanting niet veel terecht komen. Klinkt het dan zult u met een beetje geduld en geluk getuige kunnen zijn van hun bruiloftsdans, die net als bij de eerder beschreven soorten in deze serie, zeer boeiend is om waar te nemen. Beide vogels springen opgewonden van tak tot tak terwijl het mannetje een luide baltsroep laat horen. Na dit enkele malen herhaald te hebben, zal het popje aangeven dat zij wil paren en het mannetje zal met de bevlieging dan ook niet lang wachten. Tijdens de nestbouw kan uw geduld nog eens danig op de proef worden gesteld want van de maskeramadines is bekend dat het bouwen van een nest soms wel enkele weken kan duren; ze nemen er alle tijd voor. Vooral als het hier een nest betreft dat niet in een kastje gebouwd wordt. Het bouw materiaal varieert van grasstengels tot

cocosvezels en de maskers hebben de gewoonte om het materiaal soms enkele malen aan elkaar over te geven alvorens het zijn uiteindelijke bestemming zal hebben gevonden. De nesten zijn vaak erg omvangrijk en zijn voorzien van een lange opening. Het is normaal dat de maskers ook buiten de broedtijd een nest bouwen om daarin te overnachten. Als alles gaat zoals we dat graag zien, legt het popje 4-6 witte eitjes die door de beide partners afwisselend bebroed worden. Na 13 dagen worden de jongen geboren en het zou mooi zijn als er nu graszaden voorradig zijn, ze kunnen er enorme hoeveelheden van op. Ook vogelmuur, vooral de zaadknoppen, wordt veel aan de jongen gevoerd. Worden ze in de winter geboren, dan is het verstrekken van gekiemde zaden aan te bevelen. Sommige liefhebbers klagen dat de ouders weinig eivoer opnemen maar dat is op te lossen door de vogels, zoals reeds eerder gezegd, dit als standaardvoer te verstrekken. Maar wel zo veel, dat de zaadbak en het elvoerbakje 's avonds nagenoeg leeg zijn. Na ongeveer drie weken verlaten de jongen het nest en het zal u opvallen dat ze dan al behoorlijk goed in de veren zitten. De jongen keren nog geregeld naar het nest terug en worden nog een dag of 14 gevoerd. Heeft u eenmaal een span dat jongen heeft grootgebracht, dan is het raadzaam dit niet te scheiden; van een eventuele koppeling aan een andere partners zal weinig terecht komen. Een belangrijke hulp bij de kweek kan de aanwezigheid van aanverwante soorten in de nabijheid zijn. Kwekers van bijvoorbeeld spitsstaartamadines hebben vaak sneller goed resultaat met maskeramadines en gordelgrasvinken. Ook zijn er broedresultaten bekend

van kwekers die hun maskeramadines samen met de spitsstaarten en gordelgrasvinken huisvesten in een ruime voliëre, maar dit moet dan wel een kooi zijn waar de vogels zich kunnen afzonderen. Maskeramadines worden soms wisselend aangeboden en het is zaak die vogels uit te zoeken, die niet te smal zijn. Een vogel met het postuur van een gordelgrasvink zal je niet direkt tegenkomen, maar het moeten ook geen 'bruynzeelvogeltjes' zijn. Verder zijn de maskers, vooral als ze eenmaal gewend zijn, hele prettige vogels om te verzorgen en wat ook belangrijk is, ze zijn een lust voor het oog. Mijns inziens worden ze nog veel te weinig gekweekt en een belangrijk deel van het bestand is grootgebracht door pleegouders. Op zich is daar niets op tegen maar waarom die pleegouders gebruiken als men met een beetje meer geduld jonge maskers op stok kan krijgen die door een echte ma en pa verzorgd worden.

Witoor maskeramadine

zaterdag
8 mei 1993

KOM IN DE KOOI

Konijnuiltjes in Vogelpark Avifauna.

(*Speotyto cunicularia*).

Inleiding:

Verschillende particulieren en dieren-tuinen hebben ons vogelpark bij de opening van de Martinushal (1982) vogels kado gedaan! Zo schonk het voormalige dierenpark Wassenaar ons vier Konijnuiltjes. We vonden deze uiltjes een verrijking van onze collectie vanwege hun voor de bezoekers zeer interessante gedrag! Alleen de naam al van dit vogeltje zet veel mensen aan 't denken. Wat is dan het bijzondere aan dit uiltje vraagt U zich nu af? Wel, het is het enigste uiltje dat zijn eieren ook onder de grond uitbroedt!

Beschrijving:

De Konijnuil behoort met z'n 25 cm tot de kleinere soorten in de uilenfamilie. De grootste is de Oehoe, 67 cm, en de Kleine dwerguil uit Mexico is wel de dwerg onder de uilen met een lengte van 12 cm. Hij heeft een ietwat gedrongen bouw, z'n bovendelen zijn bruin gekleurd met witte stippen en strepen. De onderste delen zijn vuilwit met donkere vlekken. Verder vallen vooral de langen poten op. Indringend zijn de gele ogen. Het onderscheid tussen man en vrouw zit in het formaat (de vrouw is wat forser) en de kleur (de man heeft een witter gezicht).

Gedrag:

Niet alleen hun manier van broeden valt op, hun gedrag moet ook zeker vermeld worden! Het valt het beste als

komisch te omschrijven. Overdags staan man en vrouw bij de nestgang te waken, bij gevaar gaan ze enorm te keer, en hollen het nest in (in dit geval dus een uitgegraven hol in de grond) Het komische van hun gedrag komt vooral naar voren wanneer er in hun omgeving iets vreemds gesignaleerd wordt. De uiltjes duiken in elkaar, om even later kaarsrecht omhoog te komen en dan te kijken wat er allemaal aan de hand is! Wanneer wij in vogelpark Avifauna hun hok ingaan om het bijvoorbeeld schoon te maken, vluchten de uiltjes snel hun hol in. Ze komen er pas uit als de klus geklaard is, en de verzorger naar een ander verblijf is gegaan.

Biotoop:

De Konijnuil is te vinden op de prairies, vlakten en open velden van Noord-en Zuid-Amerika. Hier kunnen ze naar hartelust hun naam eer aandoen. Net als de ons bekende konijnen hun hol graven, zo graven de uilen ook hun hollen. Het liefst nemen ze de al bestaande (en verlaten) hollen van de prairiehonden en diepen deze dan uit. Ze broeden meestal in kleine kolonies. Het legsel bestaat uit 6 tot 12 witte ronde eitjes, die later nogal vuil worden van het zand waarop ze gelegd worden. De eitjes worden in 28 dagen uitbroed door het mannetje en het vrouwtje.

Ervaringen in Avifauna:

Ook wij houden meerdere paren bij

elkaar maar toch zijn er in de loop der jaren wel enkele vogels uitgevallen. Op dit moment hebben wij nog een stel met een jong van 1992 in de voliëre. Deze voliëre is 3mx3m3m groot. Het is een qua beplanting kale voliëre, drie kaktussen bepalen het gezicht. Het lijkt een beetje op de kale vlakten van Zuid-Amerika. Er is een klein vijvertje, de achterkant bestaat uit halve boomstammen. De bezoeker moet dan ook goed kijken om de uiltjes te vinden, want ze vallen met hun bruine kleur weg tegen de net genoemde achtergrond. Dan komen we bij de bodem, deze bestaat uit eerst een laag klei, daar overheen is een laag schoon sierzand aangebracht. In deze zandlaag kunnen de uiltjes naar hartelust graven. De lengtes van de hollen bedragen soms wel twee meter. Dit geeft problemen bij nestcontrole. Je ziet nauwelijks eitjes liggen, en je kan ook niet bij het uiteinde van het nest komen met je hand. Een ander nadeel van dit graven is dat je extra voorzichtig moet zijn bij het betreden van de voliëre, omdat je bij een verkeerde stap door een nestgang heen kan trappen, met alle gevolgen van dien! We weten dus vaak niet of er eieren aanwezig zijn. We komen er pas achter dat er iets aan de hand is, als de eieren uitgekomen zijn. Vanwege de jongen neemt de voedselopname toe. Dit is voor ons het signaal dat er een verandering heeft plaatsgevonden (in dit geval dus gezinsuitbreiding). Dan is het wachten op het moment dat de kuikens naar buiten komen waggelen. Dit gebeurt meestal op een leeftijd van ongeveer 4 weken. Ze zijn dan een slag kleiner, en veel lichter van kleur dan de oude uilen. Je ziet ze meestal 's morgens vroeg, of laat in de middag naar buiten komen. Eten ze in de natuur kleine zoogdieren, sprinkhanen en krekels, bij ons in vogelpark Avifauna krijgen ze kipkuikens en muizen. Hierover wordt carnicon (Hope Farm) gestrooid. Dit is een vitamienemengsel voor vleesetende vogels. De hoeveelheid voedsel die verstrekt wordt varieert van 8 kipkuikens voor 4 uiltjes tot 20 kuikens. Hiervan gaan we uit bij een nest van 4 jongen. We hebben door het grote aantal jongen wat geboren is, het verlies aan volwassen vogels altijd goed kunnen opvangen. Het geeft echter wel aan dat het geen makkelijk uiltje is om te houden.

Roodborst honingvogel, *Nectarinia senegalensis gutturalis*.

Vogels als bloembestuiers

Door: Prof. Dr. Anthonie Stolk.

De Australische kemphoningeter, honingzuiger of honingvogel *Meliphaga ornata* op nectarbloemen bezig te zien: een natuurtafereel dat men na het te hebben gezien, nooit meer zal vergeten. Met haar vrij stemmig verenkleed vormt hij niet zo'n sterk contrast met de omgeving: in dit geval de gele bloemen van de gomboomsoort *Eucalyptus preissiana*. Zijn tong heeft penseelvormige puntjes en vormt op die manier een doelmatig werktuig om nectar en stuifmeel op te likken. Dit is de manier waarop een groot aantal Australische planten uit de families van de protea en myrteachtigen (respectievelijk Proteales en Myrtaceae) voornamelijk worden bestoven. Het een an ander laat ons zien hoe het er bij vogels als bloembestuiers aan toegaat.

Vogels die met bloemen bezig zijn, behoeven nog geen echte bestuiers te zijn. De spreeuwen kunnen ons in dit opzicht wegwijzen. Zo trekken deze luidruchtige kwetteraars vaak crocusbloemen uit elkaar om op die manier bij de nectar te kunnen komen. Toch blijkt dit slechts een min of meer toevallige band te zijn, een relatie die op een gegeven moment tot stand moet zijn gekomen. Voor volkomen op bloemen gespecialiseerde vogels zou per definitie het hele jaar door nectar zijn vereist en dit wordt bij spreeuwen nu eenmaal niet gevonden. Het broedseizoen is immers in Europa zo kort, dat aan deze voorwaarde met geen mogelijkheid kan worden voldaan. Door ongunstige geografische omstandigheden wordt bovendien verhinderd dat be-

stuiving door vogels in Europa vaste voet kon krijgen door immigratie in de zomer van bloemzoekende vogels uit zuidelijke streken. Een dergelijke immigratie blijkt in Amerika gemakkelijker te zijn. Zo komen sommige kolibriesoorten in Californië als standvogels voor, terwijl zich in de staat Washington (Seattle om precies te zijn) de afgelopen vijftien jaar een bijzonder bevredigende ontwikkeling heeft voorgedaan. Daar heeft zich namelijk een populatie Anna-kolibries *Calypte anna* gevestigd, die ook in de wintermaanden op haar standplaats blijft en eventuele koudeperiodes met succes kan doorstaan. Overigens bleek dit alleen mogelijk te zijn doordat een groot aantal mensen voederbuisjes voor kolibries in hun tuin heeft opgehangen. Op die manier konden deze kolibries de verdunde suiker of honingoplossingen krijgen. Overigens is blijkens de resultaten die Anna-kolibries ook in de vollere tot voortplanting te brengen. Bij ons is de bloembestuiving door insecten belangrijk, maar in de zuidelijke gematigde streken en in de tropen blijkt de bestuiving door vogels minstens even belangrijk te zijn.

Nauwkeurig onderzoek wees uit dat ongeveer een derde van de ongeveer driehonderd families bloemplanten op zijn minst enige soorten telt, waarvan de bloemen door vogels worden bestoven. Omgekeerd blijken er minstens tweeduizend soorten vogels te zijn (behorend tot ongeveer vijftig families) die regelmatig van tijd tot tijd nectar zuigen, op bloembewonende insecten en spinnen jacht maken of stuifmeel eten. Dat dit laatste op geringe schaal geschiedt, doet in dit verband niet terzake. Af en toe zullen zelfs sommige vruchtenetende soorten onder de exotische vogels nectar zuigen of zich tegoed doen aan de speciale voedingsweefsels, die bepaalde bloemsoorten hun geregelde bezoekers verschaffen.

Het aandeel van door vogels bestoven bloemen bedraagt in sommige delen van Midden-Amerika maar liefst vijftig procent. In Nieuw-Zeeland komen oorspronkelijk geen bijen voor en wordt eveneens een groot aantal vogelbloemen aangetroffen. Toch is Australië voor bloemzoekende vogels eerst een echt paradijs, waar ze om zo te zeggen hun hart kunnen ophalen. Meer dan honderd vogelsoorten blijken daar bij de bestuiving van meer dan duizend verschillende soorten bloemen betrokken te zijn. Alleen al in Zuidwest-Australië, dat als een speciale biologische provincie kan worden beschouwd, worden on-

geveer 560 plantesoorten aangetroffen, die door vogels worden bestoven. Overigens moet in dit deel van de wereld bloembestuiving door vogels zeer oud zijn. Bij sommige plantengeslachten die uitsluitend in Australië voorkomen, ziet men immers dat alle soorten door vogels worden bestoven. Deze bloemzoekende vogels vormen een uiterst gespecialiseerde groep, wat bijvoorbeeld uit de bouw van de tong (vaak uitlopend in een penseelvormig puntje of een buisvormig orgaan) duidelijk kan blijken. Ze behoren tot acht families: Hawaii-aanse honingkruipers *Drepanididae*, suikerdiefjes *Coerebinae*, mierenpikers *Parmoptila*, brilvogels *Zosteropidae*, lori's *Lorinae*, kolibries *Trochilidae*. Vaak kan men bepalen wat de voedselplanten zijn door het stuifmeel te onderzoeken, dat aan het verenkleed en de snavels van de vogels is blijven kleven. Men heeft dit ook met in musea bewaarde balgen gedaan en in enige gevallen zelfs bij soorten die momenteel uitgestorven zijn. Het merendeel van de vogels is (zoals bekend) overdag actief en vindt het doel met behulp van de scherpe, goed ontwikkelde ogen. Naar wij allen wel weten, zijn het warmbloedige dieren en bijgevolg is de stofwisselingsnelheid bijzonder hoog. Vooral als ze klein zijn (zoals bijvoorbeeld de kolibries) is het calorieverbruik per gram lichaamsgewicht bijzonder groot. Als gevolg daarvan zijn kolibries zulke doelmatige en efficiënte bestuivers. Weinig mensen die deze vliegende edelstenen in het heldere zonlicht van de tropendag zien vliegen, realiseren zich dat kolibries voortdurend op het randje van de hongerdood leven en dat hun voortbestaan eigenlijk van minuut tot minuut wordt bedreigd. Dagelijks moeten ze wel honderden, ja zelfs duizenden nectarrijke bloemen bezoeken, enkel en alleen om in leven te blijven. In het donker kunnen zij zich niet voeden en met het oog hierop brengt de nacht voor hen grote problemen met zich mee. Overigens werd daarvoor door kleinere kolibries een geraffineerde oplossing 'gevonden'. Ze blijken namelijk daarvoor goed beschouwd in elke nacht een soort winterslaap te houden. Daarbij daalt hun lichaamstemperatuur en kan hun stofwisselingsnelheid tot ongeveer een derde van de maximale dagwaarde zakken. Op die manier wordt heel wat energie gespaard. Onder invloed van een biologische klok gaan bij het eerste ochtendgloren de lichaamstemperatuur en de stofwisselingsnelheid weer stijgen. Bij het opkomen van de zon zijn die kolib-

bries gereed om de nieuwe dag te beginnen. Door vogels worden kleuren uitstekend gezien, waarbij ze een uitgesproken voorkeur hebben voor rood. Op grond van een kortgeleden gedaan onderzoek moet men concluderen dat tenminste enige kolibries ook in staat zijn om het dichtbij het zichtbare licht gelegen ultraviolet als een echte kleur kunnen waarnemen. Daardoor zijn de kolibries wat het gezichtsvermogen betreft de meest perfect uitgeruste bloembestuivers. Alle genoemde vogeleigenschappen vindt men in de bloemen weerspiegeld, waaruit ze hun voedsel betrekken. Hierbij moet zowel aan positieve als negatieve vogeleigenschappen worden gedacht. Om te beginnen geuren deze niet. In dit verband is het bijzonder verhelderend om de geurloze oranje bloemen van de Amerikaanse kamperfoeliesoort van de noordwestkust (*Lonicera ciliosa*) die overdag door kolibries wordt bestoven, te vergelijken met de bloemen van de meeste andere kamperfoeliesoorten die in de nacht bloeien, lichtgekleurd zijn, bekend zijn geworden om hun intensieve geurigheid en door pijlstaartvlinders worden bestoven. Overigens kan de hoeveelheid nectar die vogelbloemen produceren, enorm zijn: in het geval van *Doryanthes* een likeurglaasje vol, in dat van bepaalde koraalbomen *Erythrina* een vingervol. Australië heeft een overvloed van vogelbloemen en geen wonder dan ook dat dit continent tegenwoordig ook een paradijs vormt voor de gedomesticeerde honingbij *Apis mellifica* met zijn reusachtige aanpassingsvermogen, die daar is geïmporteerd.

Bij de vogelbloemen lopen de kleuren nogal uiteen. Als regel wordt het publiek dat overdag exotische tuinen bezoekt, getroffen door het afwezig zijn van bloemengeur en een duidelijk overheersen van rood. Daarentegen zijn (of waren) in Hawaï de bloemen die door vogels worden bezocht, gewoonlijk wit. Bij de bekende paradijsvogelbloem *Strelitzia*, die overigens niet door paradijsvogels wordt bestoven, komt naast blauw ook oranje voor. Bij Aloë-soorten worden combinaties van rood en geel met groen aangetroffen. Felte papegaai kleuren (vaak combinaties van complementaire kleuren komen opvallend veel voor in de bromeliëfamilie (*Bromeliaceae*). Daarbij kan een bloeiwijze de kleuren blauw, geel, groen en rood vertonen. Het probleem waarom vogelbloemen (in het bijzonder in Noord-Amerika) zo vaak rood zijn, heeft nog steeds niet een aannemelijke oplossing.

sing gekregen. De meeste deskundigen zijn momenteel van mening dat dit direkt verband houdt met de voorkeur voor rode tinten die het merendeel van de vogels vertoont. Deze verklaring wordt echter door Verne en Karen Grant bestreden. Zij hebben een fraai boek over kolibries en hun bijbehorende bloemplanten geschreven en stellen dat in de tropen, waar de populatie bloemvogels veel stabiel is dan in de U.S.A., rood in het geheel niet zo overheerst. Zo wijzen zij er nadrukkelijk op dat de bloemen van de *Marcgravia*-soorten met hun opvallende honingbuizen helemaal niet rood zijn. Daarvan wordt meestal gedacht dat ze door vogels worden bestoven. Het echtpaar Grant is van mening dat in Noord-Amerika alle andere kleuren behalve rood al door insectenbloemen om zo te zeggen als lokmiddel zijn opgeëist, als gevolg waarvan alleen rood overbleeft om door bloemen die grote hoeveelheden nectar voor kolibries produceren gebruikt te worden. Hiermee werden meteen de bijen buitengesloten, als het ware buiten spel gezet, want (zoals bekend) zien die immers geen rood. Volgens de Grants is zo'n regeling vooral voor kolibries belangrijk, omdat zij als trekvogels gedwongen zijn om in een aantal verschillende milieus te leven. Het onmiddellijk herkennen van hun voedselbloemen is daar zonder meer van levensbelang. Het is echter de vraag waarom vogels zo'n uitgesproken voorkeur hebben voor rode bessen. Waarom komen ook bij de Zuid Amerikaanse soorten van de *Gesneriaceae* (Kaaps-viooltjesfamilie) die echte vogelbloemen zijn, karakteristieke pigmenten of kleurstoffen (de zogenaamde auronen) voor, die intensieve kleuren veroorzaken, terwijl bij de Aziatische *Gesneriaceae*, die voor het merendeel niet door vogels worden bestoven, de normale anthocyanen voorkomen? Ongetwijfeld levert deze situatie zonder twijfel een krachtig argument voor de veron-

derstelling dat bloemen speciale kleuraanpassingen aan kolibries vertonen. Wat de *Marcgravia*-soorten betreft zijn veel deskundigen tegenwoordig van mening dat dit eerder vleermuis- dan vogelbloemen zijn. Echte vogelbloemen zijn immers overdag geopend. Hun bouw en afmetingen blijken sterk van soort tot soort te wisselen. Is er een bloembuis aanwezig, dan is deze altijd duidelijk wijder dan die van vlinder- of nachtvlindebloemen. Om bestand te zijn tegen de scherpe snijvels van hun bestuivers, zijn ze behoorlijk stevig gebouwd. Ook liggen hun kwetsbare zaadknoppen veilig opgeborgen in een zogenaamd onderstandig vruchtbeginsel (dat zich zoals bij *Fuchsia* onder de bloembodem bevindt) of omgekeerd in een vruchtbeginsel dat op een speciale steel staat, zoals wij dit ook bij de leden van de *Cappari-daceae* (kappertjesfamilie) kunnen zien. Bij sommige soorten ligt het vruchtbeginsel verborgen achter een scherm dat door de versmolten basis van de meeldraden wordt gevormd. Gewoonlijk is het aantal meeldraden slechts gering, maar vaak steken ze een behoorlijk eind buiten de bloem uit en zijn dan intensief gekleurd. Doorgaans zijn ze zo stevig dat men onwillekeurig aan ijzerdraad denkt. Als regel wordt de bezoekende vogel, terwijl hij zich voedt, aan de borst of de kop geraakt.

Bij een aantal vogelbloemen echter, waaronder soorten van de tropische maretak *Loranthus* en bepaalde *Hyptis*-soorten komen opmerkelijke explosieve meeldraden voor, waardoor de bloembezoekers geheel met stuifmeel worden bedekt. In andere gevallen (in dat van de paradijsvogelbloem *Strelitzia* bijvoorbeeld, blijken de stuifmeelkorrels onderling door kleverige draden verbonden te zijn. Als gevolg daarvan zal de bestuiver steeds een groot aantal ervan meenemen naar de stempel van de volgende bloem die hij bezoekt. Overigens is het dan ook geen wonder, dat in der-

gelijke gevallen het aantal zaden per vrucht zeer groot is. Kolibries die uitsluitend in de beide Amerika's voorkomen, blijken gewoonlijk nectar te drinken, terwijl ze vóór de bloem blijven hangen.

De Amerikaanse vogelbloemen zijn in overeenstemming daarmee vaak hangende of in elk geval naar omlaaggerichte klokken, zoals fuchsia's. Ze hebben bovendien geen lip als landingsbaan, zoals zoveel bijenbloemen dit hebben. In Azië en Afrika blijven bloemvogels daarentegen (een enkele uitzondering daargelaten, zoals *Arachnotheras* uit Maleisië) niet voor de bloemen hangen en dienovereenkomstig verschaffen de bloemen die zij bestuiven, hen wel een zitplaats van kleine takjes dichtbij de bloem of wel een soort in de praktijk goed functionerende landingsbaan. Belangwekkend is dat sommige Australische en Zuidafrikaanse plantesoorten met vogelbloemen hun bloemen vlak boven de grond vormen. Hiervan blijkt de Australische *Anigozanthos humilis* een fraai voorbeeld te zijn. Tot op zekere hoogte wordt deze plant om zo te zeggen door Nieuwzeelandse ielvogels, die de gewoonte hebben om staande nectar te drinken en bij voorkeur van plant naar plant hippen. Nectarzuigende vogels zoals de Zuid Amerikaanse suikerdiefjes van het geslacht *Coereba* prikken gaatjes in de zijkant van de bloemen. Hier wordt wel van inbraak gesproken. Een groot aantal vogelplanten produceert als alternatief voor onvruchtbaar stuifmeel compacte voedselpakketten. Zulke geschenkpakketten wijzen er meestal op dat het hier om grotere bloembestuivers zoals vogels gaat. Nectarzuigers zoals de meeste vlinders zouden met zulke voedselpakketten in het geheel niets kunnen beginnen.

Al met al vormt vogels als bloembestuivers een interessant studieterrain, waarmee de vogeliefhebber die hun liefhebberij niet als een oppervlakkige bezigheid beschouwen en op vragen als het hoe en het waarom in willen gaan, wel enigszins op de hoogte mogen zijn.

Literatuur.

Grant, K. A hypothesis concerning the prevalence of red coloration in California hummingbird flowers. *Am. Nat.* 100, 85 tot 98, 1966.

Grant, K. and Grant V. Hummingbirds and their flowers. Columbia Univ. Press New York, 1968.

Grant, V. The pollination of *Calycanthus occidentalis*. *Am. J. Bot.* 37, 294 tot 297, 1950.

WELKE VOGEL KIES JE?

Misschien heb je bij iemand wel eens een prachtige papegaai gezien, die ook nog leuk kon praten en gekke geluiden maken. Zo'n vogel zou je ook wel willen hebben! Toch is het niet erg slim om met zo'n vogel te beginnen, als je helemaal nog geen verstand hebt van vogels. Want voor je het weet, ligt het diertje met zijn pootjes omhoog, en dan is het huilen!

Je kunt beter beginnen met een vogel, die heel makkelijk te houden is. Die zijn er genoeg. Denk maar eens aan kanaries, zebrevinken, Japanse meeuwtjes, grasparkieten, en zo meer. Dat zijn allemaal vogels, die niet zo duur zijn en waar je toch heel leuk mee bezig kunt zijn. Je leert er ook heel veel van.

Voordat je zo'n vogel gaat kopen, moet je toch eerst eens goed nadenken. Ik zou het heel fijn vinden, als je veel van vogels houdt. Maar is dat wel iets voor jou?

Er zijn kinderen, die er niet tegen kunnen als er een vogel in huis is. Die kinderen gaan hoesten en ze krijgen tranen in hun ogen. Misschien krijgen ze wel jeuk of pukkeltjes. En misschien krijgen ze het benauwd. Als er bij jullie thuis iemand is die niet tegen vogels kan, dan mag je er niet mee beginnen. Jammer, maar daar is niets aan te doen.

Er zijn ook kinderen, die willen heel graag een vogel hebben, maar als ze hun zin hebben gekregen, en de vogel zit een tijdje in huis, dan kijken ze er niet meer naar om. Dan gaan ze liever buiten spelen of T.V. kijken, of ze willen een witte muis, een hamster of een goudvis. Dat is natuurlijk niet goed! Als je kiest voor een vogel, dan moet je er ook goed voor zorgen. Elke dag weer!

Als je lekker met een dier wil stoeien of knuffelen, dan moet je geen vogel nemen. Een vogel is geen hond. De meeste vogels kun je niet eens aaien. En kunstjes leren gaat meestal ook niet zo goed.

Als er een poes in huis is, dan zal een vogel er wel niet bij kunnen. Poesen zijn dol op vogels, maar niet op dezelfde manier als jij!

En heb je iemand die voor jouw vogel zorgt als jij met vakantie bent?

Toch kan het best fijn zijn om een vogel te hebben. Je kunt er tegen praten, want luisteren kunnen vogels goed. Je kunt zelf luisteren, als de vogel aan het zingen is. Sommige vogels kun je tam maken, zodat ze op je schouder komen zitten en uit je hand eten of in je neus pikken. En het is toch leuk om voor een dier te zorgen?

Heb je goed nagedacht? Wil je echt een vogel? Vinden je vader en moeder dat ook goed? Dan kunnen we verder praten.

Je moet een vogel niet mee naar huis nemen, als je nog geen kooi hebt. Want waar laat je het dier dan? Het is niet goed om hem te lang in het doosje te laten zitten. Zorg er daarom voor, dat de kooi al helemaal kant-en-klaar staat, als je met de vogel thuis komt.

IS DE VOGEL GEZOND?

Je moet nooit een zieke vogel kopen, want daar krijg je spijt van. Daarom moet je goed opletten, of de vogel wel gezond is. Dat kun je best zelf zien, als je maar weet, waar je op moet letten.

Als je naar de winkel gaat om een vogel te kopen, of je gaat naar een kweker, ga dan niet meteen vlak voor de kooi staan. Bekijk eerst de vogel maar eens van een afstand.

Een gezonde vogel zit niet lang stil, daar houdt hij niet van. Hij wipt steeds van de ene plaats naar de andere. Nu eens gaat hij een hapje eten, dan weer poetst hij zijn veren. Zijn oogjes zijn mooi rond. Hij houdt steeds in de gaten, wat er in de buurt allemaal gebeurt. Zijn veren zijn glad en schoon. Hij heeft geen kale of natte plekken. Een vogel die zo maar met zijn ogen half dicht zit te suffen is ziek. En als een vogel als een bolletje wol op zijn stokje of op de grond zit te hijgen, dan is hij toch zéker ziek. Koop zo'n vogel dan niet, want een echt zieke vogel wordt bijna nooit meer beter.

Is de vogel van een afstand helemaal in orde? Ga dan eens dicht bij kij-

ken. Nu kun je goed zien, of de vogel echt helemaal schoon is, ook onder zijn staart. Rond zijn oogjes mag het niet nat zijn. Je kunt nu ook kijken, of hij al zijn nagels en tenen wel heeft en of er geen kale plekken tussen zijn veren zitten. Je mag zijn adem niet horen piepen!

Is dat ook allemaal in orde? Vraag dan eens, of zijn baasje de vogel wil pakken. En of hij eens flink de veren van de buik weg wil blazen. Aan de blote buik van een vogel kun je veel zien! Als die buik paars is, dan is de vogel ziek. Zie je op de buik rode strepen, dan heeft de vogel het aan zijn darmen. Is het buikje bol en geel, dan is de vogel te vet. Voel meteen ook eens zachtjes aan de borst van de vogel. Als je daar duidelijk een scherp bot kunt voelen, dan is de vogel te mager. Kijk ook eens, of de vogel zijn snavel netjes dicht kan doen. Staan alle teen-tjes de goede kant uit? Zijn de pootjes schoon?

Je mag ook gerust kijken, of het baasje van de vogel wel goed voor zijn dieren zorgt. Is de kooi schoon en ruikt alles fris?

Pas als dit allemaal in orde is, mag je de vogel kopen. Ik hoop, dat je er niet veel voor hoeft te betalen!

Als je de vogel hebt gekocht, zal hij meestal in een vogeldoosje worden gedaan. Daar zitten gaatjes in, zodat de vogel genoeg lucht krijgt. In dat doosje kan de vogel wel even zitten, maar niet te lang!

Breng hem dan maar gauw naar huis, zodat hij in zijn nieuwe kooi kan.

Tot een volgende keer!